

DARBININKAS

Vol. XC, Nr. 11 (45)

341 Highland Blvd, Brooklyn, NY 11207

Lapkritis-November 2005

Ar Tu Karalius?

Tėv. Placidas BARIUS, OFM

Baigiasi bažnytiniai metai. Su Adventu prasideda naujieji. Lyg apvainikuodama visų metų šventes ir kartu dėkodama Dievui už praėjusius metus, Bažnyčia lapkričio mėnesio pabaigoje švenčia Kristaus Karaliaus šventę (šiomet - lapkr.20).

Tai graži šventė. Kai kur ji minima ypatingai iškilmingai – su procesijomis, eisenomis ir koncertais. Bet atidžiau pažvelgus, Kristaus Karaliaus šventė yra baisios tragedijos minėjimas. Tai diena skirta Evangelijoje skaitome, kaip Pilotas klausia supančiotą Išganytoją: "Sakyk, ar tu karalius?..." Koks sarkazmas, kokia pajuoka! Ar tu esi karalius?..

Kas tas žmogus, kuris stovi prieš Pilotą?.. Jo vardas yra Jėzus. Jis yra 33 metų amžiaus vyras, žydas, nevedęs, iš profesijos stalius, gimęs Betliejuje, bet užaugęs Nazarete, nedideliame Galilėjos provincijos miestelyje. Jo tėvai – abu religingi žydai. Tėvas Juozapas, atrodo, jau miręs, bet motina Marija gyvena Nazarete.

Tas Jėzus stovi prieš Pilotą, apkaltintas dviejų rūšių kaltinimais – vieni yra grynai religiniai, kiti – politiniai.

Religiniai kaltinimai yra gausūs; kad tas Jėzus nesilaiko šventų dienų, o subatos dieną net gydo; kad jis bendrauja su ištvirtėliais ir su sinagogos pasmerktais nusidėjėliais; kad jis laužo griežtus Šv. Rašto ir tradicijos įsakymus, kad jis graso, jog jis sugriausiąs šventyklą; kad jis kiršina ir savo karalystės pažadais suvedžioja minias; kad jis save laiko mesijumi ir Dievo Sūnumi, ir kad jis save vadina karaliumi...

Tie kaltinimai yra sunkūs, o kai kurie net šventvagiški. Todėl visai natūralu, kad už tai aukščiausias žydų

tribunolas Jėzų pasmerkia mirti.

Bet čia yra problema: žydai savo tautietį gali bausti įvairiomis bausmėmis, net jį pasmerkti mirti, bet jie neturi teisės mirties sprendimo įvykdyti. Tą teisę turi tik Romos prokurorius Pilotas.

Tokiu būdu jie Jėzų suriša ir, lydint aukščiausiai žydų tarybai ir didžiulei sukiršintai miniai, jį atveda pas Pilotą. Žydų vyresnieji labai gerai žino, kad čia jie su savo religiniais kaltinimais nieko nelaimės, kadangi Romos valdžia į žydų religinius ginčus nesikiša. Prokuratoriui jie turi kitokius kaltinimus – politinius, priešvalstybinius, pilietinę tvarką ardančius ar ką nors panašaus. Ir tokius argumentus žydų vyresnieji jau turi gudriai paruošę.

Pilotas, peržvelgęs Jėzų nuo galvos iki kojų, kreipiasi į minią: "Kuo jūs kaltinate

tą žmogų? Ką jis padarė?..."

Žydai atšauna Pilotui: "Ką jis padarė? Jei jis nieko nebūtų padaręs, mes jo čia nebūtume atvedę. Jis yra sukilėlis. Jis kiršina žmones. Jis save vadina karaliumi!..."

Pilotas jiems sako: "Jis yra jūsų žmogus. Jūs turite savo įstatymus. Imkit, veskitės ir teiskite jį patys."

Tada žydai, jau nirsdami, sako: "Mums neleidžiama žudyti!..."

Dabar Pilotas aiškiai mato, ko žydai nori. Jie nori Jėzaus mirties. Nesvarbu, koku būdu jie tai pasieks – jie nori jo mirties. Pilotas turi problemą.

Nusisukęs nuo minios, Pilotas pasišaukia Jėzų arčiau savęs. Ir čia mums Šv. Jono evangelija pateikia nuostabų

(nukelta į 3 psl.)

Kauno savivaldybės Urbanistikos skyriaus archyve rasta vertingų tarpukario laikotarpio nuotraukų, darytų iš oro. Urbanistų teigimu, šios nuotraukos - itin vertinga ir svarbi istorinė medžiaga. Kaip BNS sakė Urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas Stasys Pūtvis, 1932-1939 metais darytos panoraminės Kauno mikrorajonų nuotraukos buvo sutvarkytos geodezininkų, nes turi mastelius. "Nuotraukos rastos remontuojant skyriaus patalpas ir perkraustant baldus. Jos kelis dešimtmečius gulėjo viršutinėse archyvo lentynose", - sakė S. Pūtvis. 27 lapuose užfiksuoti Senamiesčio, Centro, Žaliakalnio, Panemunės, Šančių mikrorajonai, Nemuno salos, Vytauto Didžiojo universiteto klinikų (dabar Kauno medicinos universiteto klinikos) vaizdai, Klebonišio ir Pažaislio parkai. Taip pat iš lėktuvo užfiksuotas ir per kelis lapus pateiktas ledonešio metu Kauno ribose tekantis Nemunas, kiti panoraminiai vaizdai. Tarp nuotraukų rastas ir 1937 m. pagamintas bendrasis miesto planas, kuriame pavaizduotos įvairios paskirties miesto zonos ir plėtos perspektyva iki 1940 metų. Archyve nėra jokių duomenų apie šių radinių autorystę. Pasak S. Pūtvio, nuotraukos ir bendras planas bus labai naudingi istorikams tyrinėjantiems Kauno raidą. Radinius planuojama eksponuoti kuriamame Kauno muziejuje.

Elta

Pernai vasarą Molėtų rajone surastų Lietuvos didžiosios kunigaikštystės didikų Radvilų palaikų tapatybes mokslininkai dar ketina tikslinti mediciniais, cheminiais tyrimais ir DNR ekspertize. Įvairius tyrimus atlikę archeologai, istorikai ir antropologai teigia, jog archeologinių kasinėjimų metu bu-

vusios Dubingių evangelikų-reformatų bažnyčios vietoje surasti 16-17 amž. gyvenusių didikų Mikalojaus Radvilos Rudojo, Mikalojaus Radvilos Juodojo bei dar penkių šios garbingos šeimos narių palaikai. Mokslininkai sudarė preliminarų kapavietėje surastų didikų sąrašą, kuriame, be dviejų minėtų Radvilų, taip pat įrašyta Mikalojaus Radvilos Juodojo žmona Elžbieta Šidloveckė, Mikalojaus Radvilos Rudojo sūnus Mikalojus, du jo vaikaičiai - Mikalojus bei Jonušas Radvila - bei marti - Kristupo Radvilos Perkūno pirmoji žmona Ana Sobkovna. Tęsiant Dubingiuose surastų Radvilų palaikų identifikacijos tyrimus, mokslininkai lapkritį planuoja atlikti ir DNR ekspertizę. Mokslininkai taip pat renka istorinius duomenis apie Radvilas, planuoja atlikti palaikų medicininius tyrimus ir šios didikų šeimos portretų analizę, kurios metu bandys nustatyti autentiškiausius didikų atvaizdus. Bus atlikti ir cheminiai tyrimai. Yra duomenų, kad Radvila Juodasis prieš mirtį išsitepė gyvsidabriu, kadangi jam labai sąnariai skaudėjo. Bus ieškoma gyvsidabrio pėdsakų. Praėjusią vasarą VU studentai ir Vilniaus Jėzuitų gimnazijos moksleiviai atliko archeologinius kasinėjimus buvusios Dubingių evangelikų-reformatų bažnyčios vietoje. Centrinėje bažnyčios dalyje rasti žemėje užkasti į specialiai suręstą karstą - "dėžę" - sudėti aštuoni palaikai. Tai, kad palaidojimuose ne visi individų kaulai, kad jie sudėti ne anatominė tvarka, bei tai, kad kaip rodo anatomiciniai tyrimai, kai kurie kaulai prieš perlaidojant jau buvo apgraužti žiurkių (o tai įmanoma tik tuo atveju, jei palaidojama ne užkasant žemėmis, o, tarkim, sarkofage), rodo, kad surasti asmenys yra ne eilinių asmenų, o perlaidoti asmenys, paslepiant garbingiausioje bažnyčios vietoje. Žinant, kad šią bažnyčią pastatė Radvilos ir kad jie buvo čia palaidoti specialiai užsakytuose sarkofaguose, buvo spėjama, kad archeologinių tyrimų metu surasta vieta, kur buvo paslėpti arba perlaidoti Radvilų palaikai. Mokslininkai pasakojo, kad tarp surastų palaidojimų tik viena

moteris, kaip rodo antropologiniai tyrimai, yra gimdžiusi daugiau nei 1-2 kartus. Būtent istoriniai duomenys rodo, kad vienintelė iš Radvilų žmonių, kurios laidotos Dubingiuose, Mikalojaus Juodojo žmona Elžbieta Šidloveckė turėjo keturis sūnus ir keturias dukras. Tyrimai taip pat parodė, kad keturios kaukolės (trys vyrai ir viena moteris) išoriškai labai panašios - dideli plokšti veidai, siauros nosys, labai didelės akiduobės, tačiau dantų kramtomąjo paviršiaus raštas mongolidams nebūdingas. Molėtų rajone esanti Dubingių piliavietė - viena didžiausių piliaviečių Lietuvoje. Nuo 16 amž. tai buvo Radvilų šeimos rezidencija. Radvilos vadinosi Dubingių ir Biržų kunigaikščiais, nes vieninteliai turėjo kunigaikščių titulą. Mikalojus Radvila Rudasis (1512-1584) ėjo aukštas etmono pareigas, garsėjo kaip karvedys. Ulos mūšis (1564), kai buvo išblaškyta dešimteriojai skaitlingesnė Rusijos caro Ivano Rūsčiojo kariuomenė, išgarsino Radvilos Rudojo vardą Europoje. Mikalojus Rudasis visuomet gynė Lietuvos savarankiškumą. Liublino seime 1569 m. dalyvavo kaip vienas LDK delegacijos vadovų ir nepasirašė unijos akto. Mikalojus Radvila Juodasis (1515-1565), Rudojo pusbrolis, buvo LDK maršalka, kancleris, Vilniaus vaivada. Derybose su Lenkija reikalavo, kad didysis kunigaikštis nuolat gyventų Lietuvoje, nesutiko su unijos projektu. Jis buvo vienas galingiausių Lietuvos kanclerių, buvo labai gerbiamas - pavėlavus Juodajam į senato posėdį, Žygimantas Augustas sveikindamas jį atsistodavo. Abu Radvilos rėmė reformacijos idėjas, daug padarė reformacijos labui - kūrė reformatų mokyklas, statė bažnyčias. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje Radvilų giminė iškilo 16 amžiuje. Turtinga ir įtakinga ji buvo iki 17 amž. antrosios pusės, savo vaidmens politiniame ir kultūriniame šalies gyvenime neprarado ir vėliau - ligi pat 18 amž. pabaigos. Radvilos turėjo dideles žemių valdas, šimtus dvarų. Gausus turtas leido laikyti atskirą kariuomenę, pajėgesnę kartais už viso krašto.

BNS

Ar Tu Karalius?

(atkelta iš 1 psl.)

dialogą – dialogą tarp Romos imperatoriaus vietininko ir supančioto kalinio žydo!..

Pilotas sako Jėzui: “Girdi, kuo tave tautiečiai kaltina?... Jie sako, kad tu save vadini karaliumi? Sakyk, ar tai tiesa, kad tu karalius?..”

Tada Jėzus sako Pilotui: “Ar tau pačiam kilo ta mintis, ar ją tau kiti atnešė?..”

Atrodo, kad tas akibrokštas Jėzaus atsakymas Pilotui nepatiko, ir jis sako: “Ar aš tau koks žydas?... Tavo vyriausieji kunigai ir tautiečiai Tave man suskundė. Sakyk, ką padarei?”

Tada Jėzus grįžta prie ankstyvesnio Piloto klausimo – ar jis karalius. Jėzus to fakto nepaneigia ir sako tiesiai: “Aš esu karalius. Bet mano karalystė yra ne iš čia. Ji – ne iš šio pasaulio!”

Pilotui tas paaiškinimas nieko nesako, ir jis vėl klausia: “Vadinasi, tu esi karalius?..”

Šį kartą Jėzaus atsakymas yra aiškus: “Taip. Taip yra, kaip tu pasakei. Aš esu karalius!.. Aš esu tiesos karalius. Tačiau mano karalystė yra ne iš šio pasaulio. Mano karalystė yra tiesos karalystė!”

Pilotas, gyvendamas to meto graikų agnostikų ir nihilistų idėjų pasaulyje, kurie jokios tiesos nepripažino, numojęs ranka sako: “O kas gi yra tiesa?”

Tada, atsisukęs į minias, Pilotas tarė: “Aš tame žmoguje nerandu jokio nusikaltimo!”

Jei Pilotas manė, kad tuo šis įvykis bus baigtas, jis labai klydo. Sukurstyta minia šaukė įvairiais balsais: “Jis yra nusikaltėlis ir žmonių kurstytojas!.. Jis ragino žmones ciesoriui nemokėti mokesčių!.. Jis dedasi karaliumi..”

“Pagaliau ko jūs norit, kad aš su tuo jūsų karalium padaryčiau?..” – klausė Pilotas.

“Ant kryžiaus jį, ant kryžiaus! Mes neturime kito karaliaus, kaip tik Ciesorių!..”

Tada Pilotas atidavė Jėzų žydams prikalti prie kryžiaus. Pajuokos ženklai jis ant kryžiaus skersinio prikaltė lentą, pažymėdamas nukryžiuotojo vardą ir titulą: “Jėzus Nazaretis žydų karalius”.

Pradžioje atrodė, kad Kristų, kaip asmenybę, ir Jo steigiamą karalystę laukė didžiulė sėkmė ir pilnutinis laimėjimas. Tris metus mokant, Jį sekė minios ir atidžiai klausėsi Jo balso. Jis gydė jų ligonius ir stebuklingai pamaitino alkanas minias. Jis pats iš anksto išsirinko ištikimus ambasadorius-apaštalus, kurie Jam mirus, jo mokslą ir idėjas ištikimai skelbtų ne tik žydų tautai, bet ir visam pasauliui. Savo sekėjams Jis pažadėjo dangaus karalystę... Viskas vyko nuostabiai sėkmingai, taip kad minios pakartotinai Jį norėjo paskelbti karaliumi.

Bet dabar, deja, iš kokio taško bežiūrėtum, Kristus, kaip asmenybę, ir jo steigta karalystė atrodė kaip totalinis fiasko ir pilnutinis pralaimėjimas!.. Jis išsižadamas išrinktosios tautos ir net pasmerkiamas mirti jos išdavimu. Jis stovi prieš Pilotą apkaltintas, ir nė vienas iš jo pagydytų aklųjų, luošųjų, raupsuotųjų ir iš numirusių

prikeltųjų, ir nė vienas iš jo dykumoje pavalgydintų neatsiranda, kad kuris nors atsistotų ir išdrįstų jį apginti. Kur Jo išrinktieji apaštalai, kurie prisiekė kartu su Juo mirsią? Vienas iš jų Jo išsigynė, o kitas juk Jį net išdavė... Atrodo, kad Jo pažadėta karalystė yra be ateities, kadangi Jo paties, kaip karaliaus, pažadėtu prisikėlimu ne tik žmonės, bet ir Jo mokiniai nebetiki: jie sakė, kad Jo prisikėlimas tai moterų plepalai, o kai Jis jiems pasirodė paskutinės vakarienės salėje, jie sakė, kad tai buvęs vaiduoklis!

Gal tas dvi priešingybės – Kristaus asmenybės ir Jo karalystės minties kilimą ir jų griuvimą – nelengva suprasti. Bet tai būtų todėl, kad, kalbant apie karalių ir karalystę, mes tai norėtume suprasti regimai ir apčiuopiamai. Tuo tarpu, tai mes turime matyti ir suprasti visiškai skirtingai – mes tai turime matyti ir suprasti kančios, kryžiaus ir mirties fone.

Žmogus gimsta, kad gyventų. Kristus gimė, kad mirtų. Mokydamas Jis daug kartų minėjo, kad Jo laukia mirtis. Taip kartą vienas iš apaštalų, nebeiškentęs, Jam sako: “Galų gale Tu baik vis tą mirtį minėjęs!..” Bet Išganytojas nenurimsta apie ją kalbėjęs. Jis žino ir tegul kiti to nepamiršta, kad kančioje ir mirtyje yra Jo išaukštinimas. Pagaliau, giliai sujaudintas, Jis kreipiasi į dangų ir sako: “Tėve, štai ateina valanda – pašlovink savo Sūnų!”

Kokiu būdu Jis turi būti pašlovintas?... O, tas karalius turi būti pašlovintas ypatingu ir vienkartinu būdu!.. Jis turi būti pagarbintas ir pašlovintas tokiu būdu, kokį jau seniai pramatė ir aiškiai nusakė Senojo testamento pranašai: Jis turi būti suimtas; jis turi būti apspjaudytas; jis turi būti erškėčiais vainikuotas; jis turi būti kaip kiminas sutrintas ir jis turi būti tiek bizūnais plaktas, kad jis net į žmogų nebūtų panašus!

Bet Išganytojas nebūtinai turėjo būti kankintas ir nebūtinai Jis turėjo mirti. Jis, kaip Dievo Sūnus, galėjo žmoniją atpirkti ir ją sutaikyti su dangiškuoju Tėvu vienu žodžiu, vienu mostu ar vienu valios panorėjimu. Bet Jis pasirinko kančios ir mirties kelią, kad parodytų, jog Jis žmogų ne tik mylėjo, bet jį numylėjo tobuliausiu būdu – paklodamas savo gyvybę! Jis taip pat norėjo parodyti, kad Jis žmogų pirmiau, anksčiau ir labiau numylėjo, negu žmogus Jį, Dievą, bet kada ir bet kokiu būdu galės pamilti.

Jis pasirinko kančios ir mirties būdą dar ir todėl, kad tokiu regimu ir žmogiškai suprantamu būdu parodytų savo dieviškosios karalystės išsiskleidimą. Tai Išganytojas jautriai išreiškia vaizdžiu palyginimu: “Jei kviečių grūdas nekris į žemę ir nemirs, jis neneš vaisiaus. Bet jis mirs, jis neš gausų vaisių... Žmogaus Sūnus turi būti pakeltas aukštyne... Tokiu būdu, kai aš būsiu pakeltas, aš visa patrauksiu prie savęs!..”

Kristaus, kaip karaliaus, karaliavimas yra ne viešpatavimas, bet meilė, auka, išsidailijimas. Jo karalystės turtai palikti visiems be išimties – Jo Evangelija, Jo pavyzdys, Jo sakramentai, Jo malonės. Bet didžiausias turtas yra tai, kad Jis savo numylėtajai karalystei – žmonijai palieka pats Save: “Aš ESU su Jumis iki pasaulio pabaigos!..”

Ambasadorė Gintė Damušytė pasakoja: ape savo darbą NATO, Užsienio reikalų ministerijoje (URM) ir apie save

Gintė Damušytė, Ambasadorė, išdirbusi ketverius metus Lietuvos nuolatinėje atstovybėje prie NATO (Bruselyje), neseniai grįžo į Lietuvą ir davė pasikalbėjimą Jurgitai Žemaitytei (bernardinai.lt). Čia pateikiame skaitytojams Damušytės sutrumpintą pasakojimą. O toliau dar duodame Pauliaus Jurkaus straipsnį apie Gintę Damušytę, tilpusį 1993 m. "Darbininko" balandžio 16 d. numeryje.

* * *

Apie privalumus Lietuvai tapus NATO nare:

Didžiausias privalumas, tapus NATO nare, yra tai, kad kartu su kitomis 25 sąjungininkėmis Lietuva dalyvauja vienos iš solidžiausių pasaulio organizacijų veikloje. Lygiaverčiai prie vieno stalo sėdime ir priimame bendrus sprendimus su kitomis demokratines vertybes išpažįstančiomis šalimis. Turime galimybę ne tik paremti, bet ir formuoti bei daryti įtaką tiems sprendimams. NATO narystė Lietuvai suteikia galimybę ir įsipareigojimą prisidėti ne tik žodžiais, bet ir darbais prie transatlantinės bendrijos siekio – užtikrinti taiką, stabilumą ir saugumą euroatlantinėje erdvėje ir už jos ribų. Gyvenimas rodo, kad stabili, demokratinė aplinka skatina šalies ekonominę ir mokslinę pažangą, kelia žmonių gerovę ir sudaro geriausias sąlygas pačiam žmogui klestėti ir save realizuoti. Gyvenimas taip pat rodo, kad šalys, kaip ir žmonės, kartais sustabarėja, apsirančia su *status quo*, pavargsta ir pritrūksta ryžto, juolab kai reikia priimti rimtus įsipareigojimus. Tad Aljanso narės, reikalui esant, viena kitą stumia, paskatina, o kai reikia – ir prilaiko...

Yra ir kitų pragmatinių narystės privalumų. Daugiau nei 55 metus veikianti NATO yra sukaupusi didžiulę patirtį planuodama gynybą ir bendradarbiaudama, jos standartų siekia ar seka kitos tarptautinės ir regioninės organizacijos, ne NATO šalys. Mažesnėms valstybėms, turinčioms ribotus resursus, šie gebėjimai, standartai bei pajėgumai labai praverčia, kaip ir pačioms didžiausioms narėms, kurios neskuba iš Aljanso išstoti. Kadangi Baltijos valstybėms ir Slovėnijai trūksta kai kurių gynybinių pajėgumų, pvz., oro policijos funkcijoms vykdyti, narystė kolektyvinės gynybos organizacijoje suteikia daug naudingų galimybių: galime pasikliauti kitų narių pajėgumais ir pagalba, ir nebūtinai skirti visą savo dėmesį ir išteklius kuriant ar perkant tuos brangius pajėgumus. Be to, tapus NATO nare, mūsų valstybės politinis užnugaris tapo stiprus.

[domu yra ir tai, kad ne NATO šalių noras glaudžiai bendradarbiauti su NATO ne mažėja, o didėja. Šiuo metu NATO palaiko partnerystės ryšius su 20 šalių; be jų, Ukraina ir Rusija palaiko specialius partnerystės ryšius

Gintė Damušytė

Vytauto Maželio nuotr.

su Aljansu; Japonija, Naujoji Zelandija ir kitos išsivysčiusios šalys aktyviai dalyvauja NATO operacijose. Tai yra stiprus įrodymas, kad NATO turi pridėtinę vertę, kurią išpažįsta ne tik jos narės, bet ir ne NATO šalys, norinčios prie šios organizacijos priartėti. Į NATO duris toliau beldžiasi kandidatės Albanija, Kroatija ir Makedonija, narystės siekia Ukraina ir Gruzija.

Apie dabartinį darbą URM:

Einu ambasadorės ypatingiems pavedimams pareigas URM Saugumo politikos departamente. Neseniai ministro įsakymu buvau paskirta Lietuvos paramos ir projektų Afganistane koordinatorė. Siekiu stiprinti Lietuvos žinybų, užsienio šalių, tarptautinių institucijų ir nevyriausybių organizacijų paramą Lietuvos vadovaujamos Provincijos atkūrimo grupei (PAG). Grupė yra NATO Tarptautinės saugumo paramos pajėgų operacijos Afganistane dalis. Iš viso Afganistane veikia 22 tokios grupės. Vakarinėse Afganistano provincijose PAG įsteigė ar vadovauja Ispanija, Italija, JAV ir Lietuva. Kitais metais

NATO planuoja praplėsti atsakomybės zoną į Afganistano pietinius rajonus. Šitokiu būdu siekiama įtvirtinti Afganistano valdžios įtaką provincijoje, padėti užtikrinti joje saugią aplinką bei stabilumą ir sudaryti tinkamas sąlygas provincijai atkurti.

Goro provincija, kur buvo įsteigta Lietuvos PAG, yra sudėtinga geografiniu požiūriu, labai izoliuota, viena iš skurdžiausių Afganistano vietovių, kur beveik nėra elektros, katastrofiškai trūksta medikų ir geriamojo vandens, keliai nepravažiuojami. Praktiškai neegzistuoja švietimo ir sveikatos apsaugos sistemos.

Tačiau Lietuva Goro provincijos atkūrimo misijoje dalyvauja ne viena – visokeriopą pagalbą teikia NATO sąjungininkės. JAV užtikrina karių ir įrangos perskraidinimą, teikia logistikos paramą, padėjo įrengti nuolatinę stovyklą. JAV kariai taip pat užtikrina oro uosto, kuriuo naudojasi PAG, sklandžią veiklą. PAG sudėtyje yra keletas Danijos karių, o civilius specialistus yra delegavusi ir Islandija. Logistiškai iš regioninės bazės Herate aprūpina Italijos ir Ispanijos kariai. Pasirengti šiai misijai Lietuvos kariams padėjo Didžiosios Britanijos kariai.

PAG sumaniai vadovauja pulkininkas G. Zenkevičius. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuva Afganistane neturi savo atstovybės ir turint omenyje, jog teks dažnai kontaktuoti su Afganistano vyriausybės bei kitų šalių, dalyvaujančių operacijoje, atstovais, Lietuvos Vyriausybė nusprendė siųsti į Afganistaną Specialiąją misiją, kuri, reikalui esant, galėtų vykdyti ir diplomatinio atstovavimo funkcijas. Liepos mėnesį išvyko URM paskirtas politikos patarėjas, Lietuvos specialios misijos Afganistane vadovas Dainius Baublys. Šioje misijoje dirbs ir kiti Lietuvos civiliai ekspertai, pvz., artimiausiu metu vyks Policijos departamentą pareigūnas. Kadangi PAG yra jungtinė komanda, į jos sudėtį taip pat įeina du JAV civiliai, kurie vykdo humanitarinius ir atkūrimo projektus.

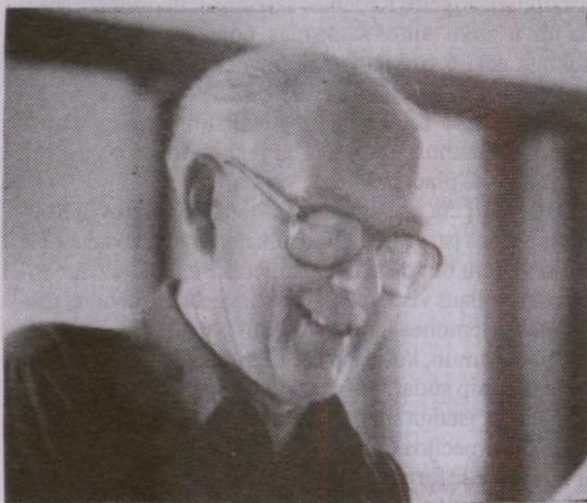
Ši misija – viena iš didžiausių šalies tarptautinių projektų. Tai ne tik Lietuvos įsipareigojimas kartu su tarptautine bendruomene padėti atkurti Afganistano valstybę, bet ir mūsų šalies, kaip lygiavertės tarptautinės bendruomenės narės, pripažinimas. Atsiliepiamai apie Lietuvos PAG darbą yra puikūs, ne tik iš kitų sąjungininkų, bet ir pačių afganų. Net kai kurie skeptiškai mūsų atžvilgiu nusiteikę senbuviai pakeitė savo nuomonę ir dabar gerai įvertina Lietuvos gebėjimus.

Apie tėvų įtaką renkantis darbus ir prioritetus:

Neabejotinai jų pavyzdys turėjo didelę įtaką mano gyvenime, nes jie kas dieną gyveno krikščioniškomis vertybėmis, mąstė ir dirbo patriotiškai, nuolat skatino optimizmą ir toleranciją. Tai nebuvo paradinis tikėjimas, simbolinė lietuviškumo ar kultūrinė katalikiškumo, skirta tik šventinėms progoms, o visą jų gyvenimą lydintis kelrodis. Kai Lietuva atkūrė nepriklausomybę, jie – jau pensininkai grįžė į Lietuvą nuolatiniam gyvenimui. Kito pasirinkimo, anot tėvo, negalėjo būti, nes jis šito tikslą – laisvos Lietuvos – siekė visą savo gyvenimą, ne tik būdamas užsienyje, bet ir Lietuvoje. Jis nepasidavė nevilčiai, kai jį per-

sekiojo autoritarinis prezidento Antano Smetonos režimas, pasodindamas jį į Varnių koncentracijos stovyklą už jaunimo katalikišką veiklą, kuri buvo traktuojama kaip grėsmė tuometinei santvarkai. Nacių okupacijos laikotarpiu jis buvo aktyvus sukilėlis rezistentas. Vokiečiai jį suėmė ir įkalino Vokietijoje už „valstybės išdavystę“. Jis laisvę sutapatino ne tik su valstybės nepriklausomybe, bet ir su vertybėmis, kurios gyvybiškai reikalingos demokratinės valstybės klestėjimui – pilietiškumui, socialiniu teisingumu, pagarba žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, svarbiausia – pagarba kitam žmogui.

Turbūt jo dėka ir susidomėjau rezistencine veikla Lietuvoje. Baigusi universitetą nusprendžiau metus paaukoti darbui Lietuvių katalikų religinėje šalpoje – Lietuvių informacijos centre, New Yorke. Tai buvo efektyviai veikianti nevyriausybinių organizacijų, kuri sovietų okupacijos laikotarpiu šelpė Katalikų Bažnyčią ir prie jos prisiglaudusių disidentinių judėjimų, informavo spaudą ir politikus apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje, vertė ir platino LKB Kronikos numerius ir kitą pagrindinio spaudą. Sąjūdžio laikais Centras tapo *de facto* naujųjų demokratių jėgų atstovybe užsienyje. Tie mano vieni metai užsitęsė į dvyliką... Darbas buvo tikrai įdomus ir vertingas, nes galėjau padėti tiems, kurie sovietinio persekiojimo ir arešto akivaizdoje nebijojo ginti sąžinės laisvės ir demokratių vertybių. Centras išplėtė savo veiklą ir įgijo labai gerą vardą užsienyje kaip patikimas informacijos apie Lietuvą šaltinis. Tuo metu užmezgiau pirmuosius ryšius su kitų šalių diplomatais, kurie solidarizavosi su Lietuvos disidentais ir įsitraukė į pagrindinio spaudos perdavimą iš Lietuvos į Vakarus. Kai kurie iš jų tai darė slapta, kai kurie su oficialiu savo šalies pritirumu. Kai 1991 m. Lietuvą priėmė Jungtinės Tautos, buvau paprašyta padėti steigti Lietuvos misiją prie JT. Tą sutikau daryti visuomeniniu pagrindu, o 1992 m. priėmiau kvietimą stoti į Lietuvos diplomatinę tarnybą.

Dr. Adolfas Damušis, 1941 m. Lietuvos sukilimo vienas iš organizatorių, ministras Lietuvos Laikinojoje vyriausybėje, buvęs Ateitininkų Federacijos vadovas

Apie GINTĘ DAMUŠYTĘ pasakoja PAULIUS JURKUS, "Darbininkas" 1993, Nr. 16

Premija Gintei Damušytei

Ateitininkų Giedros korporacija jau ketvirtą kartą išrenka metų veikliausią moterį ir jai paskiria \$2,000 premiją, kurios mecenatas yra prel. Juozas Prunskis. Jis yra ir tos premijos sumanytojas – iškelti metų veikliausią moterį, kuri labiausiai pasižymėjo krikščioniškų idealų tamtyba. Tokia buvo parinkta Gintė Damušytė.

Prieš tai tokias premijas gavo Juzė Daužvardienė, Nijolė Sadūnaitė ir Munchene, Vokietijoje, plačiai veikianti Alina Grininė.

Ši žinia labai pradžiugino "Darbininko" redakciją, nes Gintė buvo artimiausia redakcijos kaimynė. 12 metų dirbo tame pačiame redakcijos kieme. "Darbininko" akyse išaugo į tvirtą, plataus masto visuomenininkę. Todėl ir džiaugies, anot poeto Kazio Binkio, kad auga gražus atžalynas.

Gintė gimė Clevelande 1956 m., mokėsi Detroite. Ten baigė universitetą, studijavo politinius mokslus ir istoriją. 1975 m. vokiečių kalbą studijavo Goethes institute Vokietijoje. Visuomeninio darbo mokykla jai buvo Dainavos jaunimo stovykla, kur ji praleido vasaros atostogas. Jos tėveliai, dr. Adolfas Damušis ir Jadvyga Damušienė, buvo uolūs tos stovyklos organizatoriai, statytojai ir prižiūrėtojai. Iš jų Gintė ir gavo visuomeninės veiklos polinkius.

Kartą iš jaunimo stovyklos Dainavoje grįždamas, užsuko kun. Viktoras Dabušis ir šią jauną studentę paragino važiuoti į Lietuvos Religinę Šalpą ir ten metus pasidaruoti. Tik metus, nes Šalpai reikia pagalbos. Ir Gintė apsisprendė važiuoti tik dėl to, kad šis darbas bus tiesioginė pagalba Lietuvai, kad ji galės prisidėti prie Lietuvos katalikų Bažnyčios Kronikos skleidimo. Pagrindžio spauda juk ir buvo tautos šauksmas. Gintė ir patraukė eiti ir aukotis, aukoti save tėvynei, kuri yra tokioje priespaudoje.

Į New Yorką ji atvyko 1979 m. Tik metams, bet tas laikas išsitęsė iki 12 metų. Idealistinis aukos darbas patraukia jaunus žmones. Čia ji suprato savo paskirtį, čia ji išvystė plačią ir didelę veiklą.

Bent dalį čia prisiminsime. Pradžioje Lietuvos Religinės Šalpos įstaigoje ji buvo reikalų vedėjos pavaduotoja, o tuo vedėju buvo kun. Kazimieras Pugevičius, amerikietiško stiliaus visuomenininkas, sugebąs panaudoti modernias priemones, greitai pagaunąs naujas idėjas. Jis ir buvo tas asmuo, kuris išplėtė Lietuvos Religinės Šalpos įstaigą ir taip sudarė sąlygas plačiai Gintės veiklai.

1980 m. įstaiga suorganizavo vieną savo skyrių – Lietuvos Informacijos Centrą. Gintė tapo to centro direktorė. Ji ir išvystė Informacijos Centrą į užsienyje plačiai pripažintą ir patikimą žinių agentūrą. Ir tomis sąlygomis įstaiga surinkdavo aktualiausias žinias apie Lietuvą. Labiausiai ją domino žmogaus teisės klausimai. Apie žmogaus teisių padėtį Lietuvoje ji kalbėjo įvairiose konferen-

Gintė Damušytė, Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos Informacijos Centro vedėja, kompiuteriu perrašinėja kasetėje užregistruotą jos pasikalbėjimą su Lietuva

A. Norvilos nuotr.

cijose. 1983 m. ji liudijo JAV Kongreso apklausos komisijoje apie sovietų pašto pažeidimus. Ji dalyvavo įvairiose tarptautinėse konferencijose: Helsinkio susitarimų konferencijoje, Ottawoje 1985 m., Vienoje 1986 m., Paryžiuje 1989 m., Kopenhagoje 1990 m., New Yorke 1990 m.

Mokėdama gerai anglų kalbą, ji vertė daug informacinės literatūros, iki 1989 m. vertė pagrindžio spaudą, vėliau jau Sąjūdžio ir atsikūrusios Lietuvos raštus. Vykdamą į tarptautines konferencijas, dažnai pasiimdavo ir savo kompiuterį, kad tuoj galėtų suteikti informaciją pasaulio spaudai. Kai iš atgimusios Lietuvos čia atvyko įvairūs veikėjai, ji sudarė sąlygas jiems susitikti su Amerikos valdžios žmonėmis, ir su spauda ir visuomenės oragnazijomis.

1982 m. ji suredagavo leidinį "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Ji buvo "Bridges" 1983 m., "Observer" 1984 m. redakcijų bendradarbė.

Lietuvai įstojus į Jungtines tautas, 1991 m. rugsėjo 17 d. kaip savanorė dirbo Lietuvos misijoje prie Jungtinių Tautų. Nuo 1992 m. spalio 13 d. ji ten dirba kaip Misijos patarėja Misijos humanitariniams, socialiniams ir informaciniais klausimams. G. Damušytė vadovauja Misijos darbams Jungtinių tautų trečiajame komitete (socialiniai, humanitariniai ir kultūriniai klausimai) specialiaame politiniame komitete, "UN" Development Program. Gintė taip pat yra Misijos spaudos atstovė.

Čia suminėta tik jos veiklos dalis, bet ir tai rodo – kokia plati ir svarbi ta jos veikla. Ne tik informuoja, bet drauge ir gina Lietuvos reikalus.

Todėl ir džiaugiamės, kad tokia asmenybė išaugo mūsų artumoje ir su tokiu idealizmu išėjo ginti gėrio ir laisvės, nuskriausto žmogaus ir Lietuvos laisvės. Kai ši laisvė jau atgauta, ji savo darbą skiria, kad Lietuvą labiau visi pažintų, suprastų jos polėkius, kad pati Lietuva tvirtiau eitų demokratijos keliu. □

LUOKĖS VALSČIAUS BOLŠEVIKAI ANTROSIOS SOVIETINĖS OKUPACIJOS PRADŽIOJE

Gintaras ŠIDLAUSKAS

Gana iškalbingi antrojo bolševikmečio pradžios Lietuvos provincijos okupantų ir kolaborantų dokumentai, susirinkimų protokolai, kurių turinys iš dalies atskleidžia ano meto kompartijos politinę ir moralinę atmosferą. Paradoksalu, tačiau pirmaisiais antrosios sovietinės okupacijos metais daug kas šiuose slaptuose dokumentuose buvo fiksuojama pakankamai atvirai.

Iš bolševikinių susirinkimų oficialių dokumentų matyti komunistų revoliucinis mentalitetas, tam tikro idėjiškumo apraiškos, didis noras kuo greičiau viską pakeisti, įtvirtinti raudonąją diktatūrą. Išsireiškimas, jog “mes, keli bolševikai, galime visą valsčių apversti aukštyn kojom”, yra labai charakteringas.

Skaitytojui kaip pavyzdys pateikiama Telšių apskrities Luokės valsčiaus bolševikinių dokumentų apžvalga. Atkreiptinas dėmesys, kad savo uždaruose ir slaptuose susirinkimuose jie beveik nekalba (arba raštiškai nefiksuoja) apie gyventojų trėmimus, terorą, ginkluotą pasipriešinimą, kuris Luokės valsčiuje ir apylinkėse buvo atkaklus. Luokės partizanų kuopa buvo viena pajėgiausių Žemaičių apygardos Šatrijos rinktinėje. Dar 1945 m. gegužės mėn. partizanai, siekdami išvaduoti suimtuosius, mėgino užimti Luokės miestelį, kautynės truko apie valandą. Vėliau Luokėje buvo sutelktos gana didelės okupanto karinės pajėgos. Telšių apskrities sovietinio saugumo viršininkas Liepa specpranešimu kreipėsi į LSSR Vidaus reikalų liaudies komisarą, valstybės saugumo komisarą Bartašiūną, prašydamas atsiųsti į Luokės valsčių ilgam laikui ir nuolatinei dislokacijai kuo gausesnį karinį kontingentą, nes tik tokiu būdu galima išvengti operatyvinių darbuotojų, strībų, milicininkų gausių aukų.

Pastebėtina, kad vien 1948 m. iš Luokės valsčiaus ir apylinkių ištremta 214 gyventojų. Iš viso 1941-1952 m. iš šių vietovių (oficialiais duomenimis) ištremti 409 gyventojai. Realybėje šis skaičius artėtų prie 500.

Pirmaisiais antrosios okupacijos metais bolševikiniai vadovai labai daug dėmesio skyrė sovietinės valdžios struktūros įsistiprinimui, neorganizuotumo išgyvendinimui, darbo drausmės sugriežtinimui, klasinės kovos stovio palaikymui, partijai pavaldžių pareigūnų, strībų, komjaunuolių auklėjimui, sovietizacijos spartinimui, kuo platesnių visuomenės sluoksnių pajungimui bolševikinei kontrolei. Reokupavus Lietuvą bolševikams trūko profesionalių kadro, todėl neretai tekdavo kurį laiką pasikliauti ne visuomet jų požiūriu patikimais darbuotojais arba į darbą buvo priimami jam netinkami asmenys.

Vietomis paliekamas netaisytas bolševikinės naujakalbės stilius, persunktas okupanto kalbos teršalais.

Sąmoningai parinktos tos dokumentų vietos, kuriose kalbama apie įvairias konfliktines situacijas, neretai

tragikomiškas, nes per jas akivaizdžiau atsiskleidžia reali situacija, veikėjai, kuriems buvo patikėta kurti “šviesųjį rytojų”, kuriame Lietuva praleido beveik pusę amžiaus.

Bolševikinių dokumentų pagrindu parengtos publikacijos tikslas – pabandyti žvilgtelti į šią nusikalstamą organizaciją tarsi iš vidaus.

Luokės valsčiaus bolševikų organizacijos oficialus steigiamasis susirinkimas įvyko praėjus beveik pusantrų metų po antrosios sovietinės okupacijos pradžios – 1946 m. kovo 27 d. Jame dalyvavo keturi bolševikų partijos nariai ir du kandidatai. Daugumos pavardės – nelietuviškos. Jos sekretoriumi (partorgu) išrinktas Mikšys, pavaduotoju – Ryžev.

Valsčiaus bolševikų komitetui priklausė ir genocidą vykdyusių represinių struktūrų viršininkai. Pavyzdžiui, MVD Luokės valsčiaus poskyrio viršininkas Dubinin susirinkime pareiškė: “už sabotажą areštavome buožes, bet jie kažkodėl buvo paleisti ir išvažiavo į kitas apskritis arba išėjo į mišką išsiveždami su savimi duoną ir galvijus, todėl nevykdomas valstybinis planas”.

Luokės valsčiaus bolševikų 1946-1948 m. susirinkimuose dažniausiai dalyvavo šie komunistai: Rumiancev, Ponomariov, Katkalov, Stroga, Salodovnikov, Lysin, Neskorodev, Tuzlukov, Beloglazov, Pocevičius, Krasnov, Korzun, Žukauskas, Filatov, Damanauskas, Bumbauskas, MGB Luokės valsčiaus poskyrio viršininkas vyr. leitenantas Umanskij.

Tuo metu gyventojus uoliai terorizavo Luokės strībų batalijonas. Vadovaujantys valsčiaus komunistai nuogastavo, kad stribai... pijokauja su buožėmis.

Susirinkimuose svarstyti įvairūs valsčiaus reikalai: žemės ūkio, finansų, švietimo, sanitarijos, pieno gamybos ir kiti klausimai. Vadovaujantys šių ir kitų sričių darbuotojai valsčiaus komiteto posėdžiuose itin griežtai kritikuoti, atleidinėti iš užimamų pareigų.

Charakteringa, kad svarstant atskirų vadovujančių pareigūnų elgesį ir darbą, bolševikų susirinkimuose labai retai pasigirdavo pagyrimo žodžiai. Dominavo įsakmus tonas, skambėjo rūstūs perspėjimai, bemaž visur įžvelgta užsimaskavusi klasinio priešo ranka, trukdanti tvirti Luokės valsčiaus gyventojų “šviesų rytojų”.

Net sprendžiant, atrodo, su politika nieko bendro neturinčius klausimus (pavyzdžiui, sanitarijos), trūkumuose tuoj įžvelgtos politinės pasekmės. Reikia pastebėti, kad besąlygiški reikalavimai nedelsiant šalinti trūkumus, imtis griežtų priemonių pirmaisiais antrosios sovietinės okupacijos metais nebuvo atsitiktiniai. Tai padėjo per palyginti trumpą laiką daugelyje sričių “įvesti tvarką.”

Luokės valsčiaus vykdomojo komiteto žemės ūkio skyriaus vedėju dirbo Jokubauskas. Jo darbas įvertintas neigiamai, nes jo vadovaujame skyriuje nėra valsčiaus

buožinių ūkių, naujakurių apskaitos, nesudaryti prievolių apdėjimo sąrašai. Jokubauskas iš pareigų atleistas, o jo vieton paskirtas Kuprys.

1946 m. Luokės valsčiaus švietimo skyriaus vedėju dirbo Žilinskas, kuris parteicams pateikė duomenis apie švietimo sistemos padėtį valsčiuje. Tuo metu veikė 8 mokyklos su 22 komplektais. Į pradžios mokyklą užsiregistravo 1157, į progimnaziją - 130 mokinių.

Luokės valkomo sekretorius Damanauskas stebėjosi: "Mokiniai organizuoti su mokytojais eina į bažnyčią. Su mokiniais politiškai visiškai nedirbama. Pionierių organizacija labai maža, komjaunimo išvis nėra".

Tačiau tokia padėtis truko neilgai. Netrukus valsčiuje jau buvo 24 komjaunuoliai, susibūrę į keturias komjaunimo organizacijos pirminės grupes. Valčiaus komjaunuoliams kurį laiką vadovavo Voronova.

Luokės valsčiaus emgebistų viršininkas Umanskij, baigęs 9 klases, aktyviai reiškėsi susirinkimuose, juose pasisakydavo, sudėliodamas reikiamus politinius akcentus. Štai tik nedidelė dalis jo minčių: "Reikia ypatingą dėmesį skirti kadrui", "Dar yra prasiskverbusių visokio plauko", "Reikia svetimą elementą pakeisti patikimais asmenimis, patikrintais draugais". Toliau: "Propagandistas mažai dirba su agitatoriais ir inteligentija". Ypač Umanskij piktinosi, kad komjaunuoliai lanko bažnyčią.

Šiek tiek tuometinės statistikos. Iš viso valsčiuje iki 5 ha "apkarpytas" 21 ūkis, anksčiau sudaręs bendrą 1016

ha plotą. Iki 30 ha "apkarpytas" 91 ūkis, iš jų paimta ir išdalinta naujakuriams 1410 ha žemės. Iš "liaudies priešų" 11 ūkių (bendras plotas - 372 ha) atimtas inventorių, trobesiai, žemė. Partizanų būriuose esančių asmenų 26 ūkiai sudarė bendrą 511 ha plotą, iš jų atimta viskas: inventorių, trobesiai, gyvuliai, žemė. Be šeiminių yra likę 28 ūkiai, sudarantys 1864 ha plotą. Fonde dar buvo likę neišdalintos 302 ha žemės. Žemė atimta ir išdalinta: 36 žemės ūkio darbininkams - 435 ha, 232 bežemiams - 1743 ha, 185 mažžemiams - 1121 ha, 1 kaimo amatininkui - 4 ha. Iš viso mažžemių ir naujakurių - 459 (bendras 3333 ha plotas).

Aptariamu laikotarpiu Luokės valsčiaus vykdomojo komiteto pirmininko pareigas vykdė Stankus, finansų skyriaus vedėju dirbo Rutkauskas, valčiaus pirminės partinės organizacijos sekretoriumi - Katkalov, Luokės pieninės direktoriumi - Stroga, valsčiaus moterų organizatorėmis - Ponomariova ir Kuprienė, valsčiaus mašinų - arklių nuomos punkto vedėju - Nemčiauskas, valsčiaus komjaunimo komiteto sekretoriumi - Žukauskas, žemės ūkio draugijos pirmininku - Vasiūnas, agitkolektyvo vedėju - Daušas, pašto viršininku - Remeikis, propagandistu - Bumblauskas.

Buvo steigiami politinio lavinimosi rateliai, jų užsiėmimuose dalyvaudavo apylinkių pirmininkai, kooperatyvo darbuotojai, deleguotos moterys, komjaunuoliai. Kiekvienoje valčiaus apylinkėje įkurti agitkolektyvai. Valsčiuje dirbo 87 agitatoriai.

Komunistai siekė viską kontroliuoti. Luokės valsčiaus komiteto sekretoriaus darbo plane numatyta ne tik stebėti, kaip auga bolševikų gretos, bet ir tikrinti kaip vykdomos pieno ir kiaušinių prievolės, pieno ir grūdų paruošos, "kaip vykdomas darbas su moterimis"(!).

Kaip minėta, dauguma vadovaujančių darbuotojų susilaukdavo aštrios ir agresyvios kritikos, jie būdavo nuolatos iškvičiami į Luokės valsčiaus bolševikų susirinkimus, posėdžius ir juose turėdavo smulkiai pasiaiškinti ir atsiskaityti. Labai dažnai jų darbas ir elgesys būdavo svarstomas, susilaukdavo griežtos kritikos ir bausmių.

Valsčiaus partiečiai reiškė didžiulį nepasitenkinimą, kad Luokės pieninėje nevykdomas joks politinis aiškinamasis darbas. Ir tuoj padarė išvadą: todėl yra išeikvojimų atskiruose pieno priėmimo punktuose.

Iš tikrųjų užfiksuota nemažai aplaidumo pieninėje faktų. Darbo vietoje ne visada galima rasti direktorių, technologą, nors lauke jau jų laukia žmonių eilė. Komunistai piktinosi, kad pienas liesas, grąžinamas tik kita dieną, jau surūgęs. Jų akimis žiūrint, nedovanotinas faktas, kad per katalikišką šventę - Sekmines pienas nebuvo priimamas, nes pieninė nedirbo. Ne iš karto buvo įmanoma priversti žmones atsisakyti įprastų švenčių, katalikiškų tradicijų, todėl kurį laiką teko sukandus dantis jas toleruoti.

Atskirai posėdžiaudavo moterys-aktyvistės. Jų susirinkimuose nagrinėtos įvairios "aktualios" temos. Pavyzdžiui: "Ką tarybų valdžia davė moterims?" (kažkodėl liko nenagrinėta tema "Ką tarybų valdžia atėmė iš mo-

Rūpintojėlis prie Dainavos Baltųjų rūmų J. Baužio nuotr.

terų?"; pastaba - mano). Moterų susirinkimuose studijuota Stalino autobiografija.

Valsčiaus vykdomojo komiteto finansų skyrius sudarinėjo valstiečių, kuriuos reikia apdėti mokesčiais, sąrašus. 1947 m. spalio mėn. duomenimis planuota surinkti 400 tūkst. rublių, surinkta tik 111 tūkst. rublių.

Teismui perduoti 3 valstiečių prievolės "sabotuotojai". Konstatuota, kad mažai kovojama su "buožiniu" elementu, teismui neperduotas nei vienas "stipresnis sabotuotojas".

Nustatyta, kad valsčiuje valstybinių paruošų trūksta: grūdų – 42 tonų, bulvių – 28 tonų, mėsos – 47 tonų, pieno – 148 tonų, šieno – 93 tonų, kiaušinių – 29200 vienetų, vilnos – 49 kg.

Artinasi badas? Matyt, blogai bolševikai posėdžiavo, kad valsčiaus vištos kiaušinių nesudėjo.

Netrukus nutarta kuo iškilmingiau Luokėje pažymėti spalio "socialistinės revoliucijos" 30-ąsias metines. Nuspręsta miestelyje pastatyti du bromus, visos įstaigos įpareigos pasipuošti, o lapkričio 7 d. visi apylinkių pirmininkai su žmonėmis į miestelį privalo atvykti kolektyviškai ir organizuotai.

Uždarus susirinkimus rengdavo ir čekistinė MGB Luokės valsčiaus poskyrio pirminė-partinė organizacija. Išliko 1948 m. šių susirinkimų protokolai. Luokės valsčiaus čekistų ir sribų pirminės-partinės organizacijos sekretoriumi dirbo Timofejev. Komjaunimui priklausė nemažai sribų, tuo tarpu į komunistų partiją priimtas vos vienas antras sribokas. Vadovaujantys komunistai atkreipdavo dėmesį, kad dar daugelio sribų žemas idėjinis-politinis lygis. Sribai tarmybos metu girtuokliauja. Patys sribų tiesioginiai viršininkai pripažino, kad sribai kiekvieną laisvą minutę išnaudoja alkoholio vartojimui, besaikiui girtavimui. Pavyzdžiui, sribas komunistas Žukauskas girtas pametė ginklą. Jo elgesys griežtai apsvarstytas bendražygių susirinkime. Jam priekaištauta, kad jis geria kasdien ir gyvena susidėjęs su vokiečių tautybės moterimi, kai tuo tarpu visai neseniai LSSR MVD išleido direktyvą "apie vokiečių tautybės valkataujančio elemento nustatymą ir išėmimą". Negana to, Žukauskas darbo metu ir darbo vietoje nuolatos vartoja vėdą, o nuvykęs į kaimą mėgsta be tikslo pašaudyti. Jam paskelbtas griežtas papeikimas.

Čekistai-komunistai piktinosi, kad sribai ir kiti nesusipratėliai beveik neužaina į raudonąjį kampelį paskaityti partijos istorijos, sovietinių laikraščių.

Čekistai savo susirinkimuose kalbėjo apie prastai "vedamą kovą" su spekuliacija, samagono varymu (amžina tema Lietuvoje, nepriklausomai nuo to, kokia jos politinė-ekonominė santvarka; pastaba – mano).

1948 m. duomenimis Luokės valsčiaus bolševikų komitetui priklausė Damanauskas, Umanskij, Stankus, Povilavičius, Daukša (jau dominuoja veikėjai lietuviškomis pavardėmis). Valsčiaus komiteto sekretoriaus pareigas vykdė Damanauskas, jo pirmuoju pavaduotoju buvo Daukša, antruoju pavaduotoju – Umanskij.

Komunistai aptardavo net tokius klausimus, kaip sugedusių žemės ūkio padargų remontas. Valsčiuje tuo metu dirbo 17 kalvių.

Komunistų susirinkime ypatingai aptartas Luokės ambulatorijos vedėjo gydytojo Purtoko darbas ir elgesys, analizuota, kaip jis suteikia sanitarinę pagalbą valsčiečiams. Umanskij piktinosi, kad Purtoko namuose nėra politinių knygų, o jis pats vengia ar tiesiog bijo prisidėti prie valsčiaus aktyvo ir vykdyti politinį-masinį darbą kaime, nelanko politinio ratelio, nenagrinėja bolševikų partijos trumpojo kurso. Kiti komunistai reiškė nepasitenkinimą, kad miestelyje klesti nešvara, daktaras labai blogai elgiasi su biedniokais, sanitarinė komisija nedirba. Ligoniai, užuot ėję į ambulatoriją, lankosi pas neraštingas kaimo bobutes, šundaktarius. Apskritai gydytojas labiau domisi "buožėmis", o ne paprastais tarybiniais piliečiais. Luokės pirtis neatitinka sanitarinių reikalavimų, joje galima užsikrėsti niežais, nes ten be jokios kontrolės maudosi ligoniai, be to, pirčiai trūksta malkų. Atvykus ligoniui, gydytojas Purtokas tuoj pat šio klausia, ar jis neatvežė lašinių, grūdų, už darbą prašo maisto produktų. Gimdymo namuose išdaužyti langai. Biedniokas Virmauskas iš Baltakiškės apylinkės atvežė dukterį gydyti. Gydytojas pareikalavo kiaušinių. Stribas Mačenko atvežė sunkiai sergančią žmoną, kuri laukė apie tris valandas, kol gydytojas ją priims. Tuo metu daktaras savo kabinete kalbėjosi su "buože". Mačenko neiškentęs su šautuvu privertė gydytoją suteikti žmonai būtiną pagalbą. Dėl blogai suteiktos pagalbos ir prastos priežiūros mirė deputatė Bumblauskaitė. Gydytojui Purtokui susirinkime pasakyta: "Jei nori dirbti, dirbk sąžiningai ir gydyk darbininkus, o jei nenori, eik iš čia ir gydyk buožes, kad valsčiuje daugiau tavęs nebūtų". Priekaištauta už šiuos daktaro žodžius: "Kas man tie partiečiai, komjaunuoliai, aš jų nė kiek nevertinu, aš įvertinu tik specialistus".

Nuspręsta: "už blogą atsinešimą į darbą ir savo tarnautojus, už nekėlimą savo politinio lygio, kurs nepripažįsta politikos, nenori mokintis ir kaip nutolęs visai nuo klasinės kovos, prašyti Telšių Apkomo, kad tarpi-ninkautų prieš sveikatos skyrių nuimti daktarą Purtoką iš pareigų ir atleisti iš darbo" (kalba netaisyta; pastaba - mano).

Finansų skyriaus inspektoriaus Rutkausko darbas irgi įvertintas neigiamai. Iš piliečio Savickio jis pareikalavo parkerio, portfelio ir 100 rublių, girdi, už tai neapdėsiąs mokesčiais. Kai Savickis atsisakė duoti kyšių, inspektorius jam uždavė per ausį. "Reikia dirbti sąžiningai ir tarybiškai", priekaištavo aktyvistai Rutkauskui. Aktyvistai įniršę: "Valsčiuje prastai surenkami mokesčiai. Rutkauskas pradėjo imti kyšius, reikia kuo skubiausiai tai užbaigti. Dar daug įvairių kategorijų amatininkų neapdėti mokesčiais. Rutkauskas nesistengia surinkti kuo daugiau mokesčių. Teismui dar neperduota 17 ūkių, iš jų - 3 "buožiniai" ūkiai. Teismo sprendimai blogai vykdomi: iš 9 nuteistųjų tik 3 atžvilgiu įvykdyti teismo sprendimai. Tai suteikia galimybę "buožėms" sabotuoti, pakeiti galvas".

(tesinys kitame nr.)

92-sis Lietuvos Vyčių metinis suvažiavimas

(pradžia praeitame nr.)

Baigdamą savo pranešimą, garbės narė L. Stukienė pranešė, kad dėl sveikatos sunegalavimo ji atsistatydina iš šio padalinio pirmininkės pareigų. Ji prašė delegatų remti naujai išrinktą pirmininkę Irene Ozalis, 3 kp., Philadelphia, PA, ir toliau tęsti paramą Lietuvos vyčių fondui.

Vėliau Centro valdybos ritualų komiteto pirmininkė Lee Moore paskelbė 4-to laipsnio kandidatus: Dianne Martin ir Richard Niedvares, abu 16 kp., Chicago, IL, Alfred Rodgers, 26 kp., Worcester, MA, Maria Stungurs, 110 kp., Maspeth, NY, Norman Klimas ir Veronika Sutkus, abu iš 140 kp., Syracuse, NY, Marcella Bartoli, 143 kp., Pittston, PA, Valerie Lescinskas, 147 kp., St. Petersburg, FL, Aldona Biliūnas, 153 kp., N. Palm Beach, FL ir Annamari Berger, 96 kp., Dayton, OH. Keturi kandidatai, kurie dalyvavo suvažiavime, bus apdovanoti 4-tu laipsniu. Kiti, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo dalyvauti, bus apdovanoti artimiausiu laiku.

Garbės narystės pirmininkė Elinor Sluzas pranešė apie šių metų naują garbės narį, tai – Alexander Mockus, 112 kp., Chicago, IL. Bet sveikatai rimtai sušlubavus, A. Mockus negali dalyvauti suvažiavime. Jam bus įteiktas garbės narystės medalis Chicagoje artimiausiu laiku. Taip pat pranešė 2006 garbės narystės kandidatus – Walter Svekla, 3 kp., Philadelphia, PA ir Teresė Strolienė, 157 kp., Lemont, IL.

“Pagalba Lietuvai” valdybos pirmininkė Regina Juškaitė Švobienė pranešė apie šio padalinio praėjusių metų veiklą. Šiais metais padalinys švenčia savo 15 gyvavimo metus. Buvo perskaityti padaliniui sveikinimai, gauti iš Vilniaus arkivyskupo kardinolo Audrio J. Bačkio ir “Caritas” direktoriaus Balio Stankaus. Per 71-ąjį suvažiavimą, 1990 m., kuris vyko Pittsburgh, PA, garbės narys ir šio padalinio steigėjas Robertas Boris pasiūlė mintį apie medicininę ir humanitarinę pagalbą remti mūsų vargstančius seses ir brolius Lietuvoje. Tame seime buvo suorganizuotas “Pagalba Lietuvai” komitetas. Per paskutiniuosius padalinio 15 gyvavimo metų išsiųsta 92 talpintuvai, kurių vertė siekė arti 72 milijonų JAV dol. Talpintuvuose siųsta įvairūs vaistai, medikamentai, įrangos, kompiuteriai, ligoninės lovos ir staliukai. Pirmas talpintuvas buvo iškrautas 1991 m. sausio 15 d., tik dvi dienas po tragiškų žudynių prie Vilniaus televizijos bokšto. Šv. Petro bažnyčia, Detroite, uždarius, išsiųsti bažnyčios suolai, liturginiai rūbai, statulos, vargonai ir dūdos, tabernakulis ir altoriai. Šv. Kazimiero bažnyčios, Pittsburgh, suolai, statulos ir kryžiaus keliai buvo siųsti vysk. Juozui Žemaičiui Vilkaviškio katedroje. Medikamentai, įrangos, lovos, stalai, antklodės, rankšluosčiai, įvairūs muilai, medicininiai žurnalai ir knygos ir rūbai buvo siųsti įkurti Šv. Klaros mirštančiųjų ligoninę (hospice center) Utenoje. Įvairūs vaistai, skiepai nuo hepatito B ir C buvo siųsti. Kadangi vaistų siuntos žymiai sumažėjo, “Pagalba

Pokylio metu (iš k.): garbės narė CV pirm. agnes Mickūnas, garbės narys prel. Juozas Anderlonis, “Lietuvos draugė” seselė vienuolė Margaret Catrey, garbės narys prel. Algimantas Bartkus, Lietuvos reikalų komiteto pirm. John Mankus ir kun. Antanas Markus

Lietuvai” humanitarinis fondas remia Caritas programas – “Motinos ir vaiko” centrą, “Vilties angelo” vaikų dienos centrą, “Visų Šventųjų” dienos centrą ir paauglių namus ir Betanijos sriubos virtuvę. Antras projektas yra Vilniaus amatų mokyklos įrangų ir mokinių finansavimas. Šiuo metu centre gyvena ir mokosi 18 studentų iš daugiavaikių šeimų, tie, kurie turi protines ar fizines negalias, ir keli suaugusieji žmonės. Yra mokomi įvairūs amatai: vitražo gaminiai ir restauravimas, siuvimas, rankdarbiai, metalo meninių dirbinių restauravimas, sieninė tapyba ir restauravimas, medžio drožybos ir baldų restauravimas. Trečias fondas yra Motinos Teresės gailėstingumo seselių globos ir nakvynės namai, kur apsilanko ir apsigyvena apie 125 benamių. Tikslas yra padėti rizikos grupių asmenims teikiant nakvynę, maitinimą, minimalią medicininę, psichologinę bei dvasinę pagalbą. Socialiniai darbuotojai padeda asmenims sutvarkyti dokumentus, įsidarbinti ir atstatyti ryšius su artimaisiais. Reikalui esant teikia materialinę paramą drabužiais, higienos reikmenimis. Neturintiems pragyvenimo šaltinių, išduodami maitinimo talonai į Betanijos valgyklą arba į Motinos Teresės seserų valgyklą. Ketvirtas fondas yra Šv. Juozapo seminarija Vilniuje. Nuo 2002 m. 14 diakonų buvo išventinti kunigais, o per 2004-2005 metus 10 buvo išventinti kunigais. Diakonas Balys Stankus yra padalinio tarpininkas Lietuvoje. Visiems dėkota už nuolatinį nuoširdumą ir finansinę paramą. (Pilnas šio pranešimo aprašymas tilpo “Darbininko” 9 Nr.)

Mandatų komisija pranešė, kad šiame posėdyje dalyvavo 91 delegatas, 2 dvasininkai, 3 garbės nariai, 5 Centro valdybos nariai, 4 svečiai, atstovaujantys 5 rajonams ir 27 kuopoms. Buvo skaitomos įvairios rezoliucijos. Tarp jų buvo priimta ši rezoliucija – sveikinimai prelatui Algimantui Bartkui, kuris neseniai atšventė savo 45-erių metų kunigystės sukaktį, kun. Antanui Markui, neseniai atšventusiam 25 metų kunigystės sukaktį ir garbės narei Lorettai Stukienei už jos 23 metų nenuilstamą darbą, vadovaujant LV Fondo padaliniui.

Posėdis baigtas malda.

Vakare vyko kultūros vakaras su poezija, tautiniais šokiais ir liaudies dainomis. Vakaro programai vadovavo Len Barcousky, 19 kp. narys. Lietuvių ir anglų kalbomis buvo skaitytos Maironio eilės, „Lietuva Brangi“. William Kolicius, Jr., skaitė lietuvių kalba, o Eric Grabowski skaitė anglų kalba. Bendram dainavimui vadovavo Marytė Bizinkauskaitė, 1 kp. Brocton, MA. Akordeonu akompanavo muz. Fautas Strolia. Sugiedota: „Lietuva brangi“, Tautos himnas ir „America, the Beautiful“. Ištraukas iš A. Baranausko „Anykščių šilelis“ skaitė Len Barcousky (anglų kalba) ir Halina Stabacinkienė (lietuvių kalba), Pittsburgh vietinės grupės „Neries“ šokėjai, vadovaujami Janet Žusinas Ruperto, pašoko: „Mano protėvių žemė“, „Gyvataras“, „Saulė“, „Klumpakojis“ ir „Aguonėlė“. Apie minėtus šokius pranešė Dalia Yucyte. Dainavome „Šalta žiemuzėlė“, „Du broliukai kunigai“, „Mylėjau mergelę“ ir „Buvo gera gaspadinė“. Ištraukas iš Janinos Degutytės eilėraščių skaitė Halina Stabacinskienė (lietuvių kalba) ir Rita Johnson (anglų kalba). Tęšėsi bendras dainavimas – giesmė „Šiluvos Mergelėi“, „Daug, daug dainelių“, „Kai aš turėjau kaime mergelę“, „Vilniaus kalneliai“ ir „Pasėjau linelius“.

Trečioji suvažiavimo diena

Šeštadienis, rugpjūčio 13 d. pradėtas prel. J. Anderlonio, prel. A. Bartkaus ir kun. Antano Markaus aukotomis Šv. Mišiomis viešbutyje už Lietuvos žmones.

Posėdį pradėjo kun. J. Anderlonis malda. Anne Klizas Wargo, Šv. Kazimiero gildijos pirmininkė, sveikino visus svečius ir delegatus. Pranešė apie šio vieneto praėjusių metų veiklą. Sakė, kad galima užsakyti Mišias už pažįstamus, šeimos narius ir specialias intencijas. Mišių stipendijas galima siųsti Anne Klizas Wargo. Praeitais metais buvo užsakytos 749 mišios ir gauta \$16,000 už naujus televizorius svečių namams pirkti. Prel. Algimantas Bartkus dėkojo už galimybę dalyvauti suvažiavime. Pabrėžė, kad popiežinė Šv. Kazimiero lietuvių kolegija Romoje yra svarbi ir būtina įstaiga Lietuvos religiniam gyvenimui. Nuo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 1991 m. 68 klierikai yra iššventinti kunigais. Kadangi finansinė parama klierikams sumažėjo, reikia žiūrėti į ateitį ir spręsti naujus būdus išlaikyti kolegiją. Lietuvos Vyčių organizacija yra vienintelė organizacija, kuri nuolatiniame remia kolegiją. Kitos pajamos gaunamos iš palikimų, stipendijų klierikams, ir iš Villa Lithuania svečių namų. Praeitų metų planas buvo nupirkti kiekvienam svečių

namų kambariui po televizorių. Šis projektas sėkmingai įvykdytas ir 55 nauji televizoriai buvo nupirkti. Ateinančių metų planas yra išremontuoti 10 svečių kambarių, išdažyti, pirkti naujus staliukus ir spintas. Išlaidos gali siekti virš \$10,000. Prašė visų finansinės paramos ir, kad su pagalba, svečių namai išliktų tikra investicija kolegijai. Prel. Bartkus padėkojo Vyčiams už paramą ir ypatingai dėkojo A. Wargo už jos nenuilstamą pagalbą.

Mandatų komisija pranešė, kad šiame posėdyje dalyvavo 86 delegatai, 2 dvasininkai, 3 garbės nariai, 5 centro valdybos nariai, 2 svečiai, atstovaujantys 5 rajonams ir 27 kuopoms.

Toliau vyko naujos Centro valdybos rinkimai.

Naują 2005-2006 m. Centro valdybą sudaro: Dvasios vadas prel. Juozas Anderlonis, Phila., 3 kp; pirmininkė Agnes Mickūnas, Phila., 3 kp; I vicepirmin. Becky Petacki, Kearny, 90 kp; II vicepirmin. Seselė Johanna Shainauskas, Chicago, 112 kp; III vicepirmin. (jaunimui) Andrea Deksnis, Chicago, 112 kp; protokolų sekretorė Delores Herbert, Phila., 3 kp; finansų sekr. Elena Nakrosis, Kearny, 90 kp; išdininkė Bernice Aviza, Hudson-Mohawk, 136 kp; išdo patikėtiniai: Mary Beth Slakis, Chicago 16 kp; ir Joseph Stiklius, Waterbury, 7 kp.

Komisijos Lietuvių reikalų – Mildred Jagiela, Gary, 82 kp; Lietuvių kultūra/kalba – Julia Schroder, Maspeth, 110 kp; Garbės narys – Elinor Sluzas, Dayton, 96 kp; Ritualų – Lee Moore, Du Bois, 86 kp; Stipendijų – John Baltrus, Pittsburgh 19 kp; Ryšių su visuomene – Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit, 102 kp; Archyvų – Frances Bumila, Brocton, 1 kp; Šv. Kazimiero gildija – Anne Klizas Wargo, Anthracite, 144 kp; „Pagalba Lietuvai“ – Robert S. Boris, Detroit, 102 kp. ir Regina Juškaitė-Švobienė, Detroit, 102 kp; Šiluvos Mergelės fondas – Elinor Sluzas, Dayton, 96 kp.

Marytė Bizinkauskaitė, Centro valdybos 3-čia pirmininko pavaduotoja, dirbanti su jaunais vyčiais, apibūdino jaunimo veiklą šio suvažiavimo metu: dalyvavo 17 jaunų vyčių ir paauglių. Jaunieji vyčiai išmoko ir pašoko vieną tautinį šokį. Publika įvertino jaunimo šokį gausiais plojimais. Vyčiai turėjo du projektus: vaikai pardavinėjo Simonos Pauzeraitės iš Lietuvos atvirutes, už kurias buvo gauta \$115 dol. Pinigai bus išsiųsti Simonai. Taip pat buvo pardavinėjami loterijos bilietai laimėti gražią tautiniais rūbais papuoštą lėlę. Už loterijos bilietus gauta \$353. Pinigai bus paaukoti Lietuvos Vaikų Globos organizacijai. Kiekvienam dalyvaujančiam jaunam vyčiui buvo įteikta suvažiavimo žymenys ir stipendija.

Garbės narė ir komiteto pirmininkė Elinor Sluzas apibūdino Šiluvos Mergelės Marijos projektą. Pernai padalinys buvo inkorporuotas ir dabar yra ne pelno siekianti organizacija (non for profit organization).

Prieš kelis metus buvo profesionaliai paruoštas tinklalapis (www.ourladyofsiluva.com), kuriame randasi istorija apie Mergelės Marijos pasirodymą Lietuvoje 1608 m. Ten dar randasi duomenys apie Lietuvos vyčių organizaciją, muz. Fausto Stroliaus specialiai sukurta

(nukelta į 20 psl.).

Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės metinis seimas ir kunigų rekolekcijos

ALK Vienybės metinis seimas vyko Nekalto Prasiidėjimo Seserų vienuolyno patalpose Putnam, CT, š. m. spalio 10-11 d. Dalyvavo vyskupas Paulius Baltakis, OFM, prel. Edmundas Putrimas, Lietuvos vyskupų delegatas užsienio lietuviams ir 15 kunigų.

Seimą atidarė Vienybės pirmininkas Msgr. Albertas Kontautas. Sekė vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, malda; kun. R. Krasauskas perskaitė pereinamųjų metų seimo protokolą.

Msgr. A. Kontautas savo istorinėje apžvalgoje priminė, kad Kunigų Vienybė buvo įkurta 1909 metais, po ketverių metų švęs savo 100 metų gyvavimo sukaktį; kad per tuos ilgus gyvavimo metus yra prisidėjusi prie eilės lietuviškų organizacijų įsteigimo, tarp jų ir dienraščio "Draugas" ir savaitraščio "Darbininkas", taip pat Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos organizacijos ir kt.

Vysk. P. Baltakis, OFM, pranešė, kad Lietuvių vyskupų Konferencija pertvarkė lietuvių išeivijos sielovadą. Vakarų pasaulyje išeivijos sielovada vadovaus prel. Edmundas Putrimas, o Rytų pasaulyje ir Skandinavijos kraštuose sielovada rūpinsis Lietuvos Tėvai pranciškonai.

Prel. Ed. Putrimas iškėlė išeivijos sielovados sunkumus dėl masinės į Vakarų Europą emigracijos, kurią

jis pavadino "ekonominė" emigracija. Daugelis lietuvių yra apsigyvenę Ispanijoje, Airijoje ir Anglijoje, kur bando įsikurti, o sielovados vadovai dar nepajėgia jų pasiekti. Vaikai pradeda įsijungti į vietines mokyklas, išmoksta vietinę kalbą. O skaičius kunigų, kurie pajėgtų aprūpinti šias vis didėjančias imigrantų bendruomenes, mažėja, ir dabar sielovados padėtis yra sunki.

Kun. Ričardas Repšys, Kauno arkivyskupijos kunigas ir Dievo Apvaizdos parapijos, Southfield, MI. klebonas, pastebėjo, kad pastoracija Lietuvoje turi sunkumų ir dėl to, kad tikėjimas žmonėms yra pristatomas pasenusiu, jau nebepriimtinu būdu. Reikia ieškoti naujų būdų pristatyti tikėjimo tiesas jaunimui. Senosios kartos kunigai seminarijose buvo mokomi pagal tradicinę jezuitinę sistemą, kurios pagrinde buvo akcentuojama valia ir protas; apie emocinį elementą, apie žmogiškumą, apie jausminį gyvenimą nebuvo mokoma. O prieiti prie žmogaus širdies, pasiekti jo tikrąjį vidų, tai yra būtina.

Kun. S. Žukas, Šv. Petro parapijos So. Bostone klebonas, pranešė apie gautą raštą iš Vatikano, kad parapijos uždarymo procesas sustabdomas.

Kunigų Vienybė, vadovaujama kun. J. Rikteraičio, jau prieš metus laiko yra sutelkusi 173,000 dolerių sumą naujai kunigų maldos knygai – Brevijoriui išleisti lietuvių

Dalis kunigų rekolekcijų dalyvių: pirmoje eilėje iš k.: vysk. P. A. Baltakis, OFM, kun. V. Volertas, kun. J. Rikteraitis, kun. A. Janiūnas, kun. A. Pupšys, antroje eilėje: Tėv. A. Grabnickas, OFM, Tėv. Pr. Giedgaudas, OFM, Msgr. A. Kontautas, kun. R. Repšys, kun. Z. Smilga.

Nuotr. Tėv. A. Grabnicko, OFM.

Gal išeivijai žinotina?

Kas dedasi Lietuvoje

Sukaktuvininkas spaudos pasaulyje

Susipažinti su „XXI amžiumi“ teko dar išeivijoje gyvenant, o nuo grįžimo dienos į tėvynę 1991 metais esu laikraščio prenumeruotoja ir dėmesinga skaitytoja.

Skaitau daug spaudos, bet negalėčiau pasakyti, kad įvairios, nes visi dienraščiai Lietuvoje turi bendrą bruožą – atiduodamas didžiausias dėmesys gyvenimo bjaurasties ryškinimui, lyg doro gyvenimo Lietuvoje išvis nebūtų. Pirmieji puslapiai dienraščiuose šaukte šaukia, prašo dėmesio žmogžudystėms, išprievartavimams. Sugyventinių alkoholinio gyvenimo vakaronėms su siaubingomis pasekmėmis ir detaliu įvykių aprašymu – nuo kirvio smūgio iki paskutinio kraujo lašo. Visa tai sukelia pasibjaurėjimą ir nemalonų jausmą ir gyvenimu Lietuvoje, ir dienraščiais, ir „košmaru“, vykstančiu Vyriausybėje.

„XXI amžius“ bjaurasčių neliečia, pateikia gėrio kupinus gyvenimo reiškinius, aprašo Bažnyčios gyvenimą ir jos žmonių veiklą ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje (tai sužinome Mindaugo Buikos dėka). Plačiai apžvelgiamas visuomeninis, kultūrinis ir politinis gyvenimas Lietuvoje (labai vaizdžios Petro Katino politinio ir partinio gy-

venimo apžvalgos ir komentarai). Visiems krikščioniškos pasaulėžiūros žmonėms „XXI amžius“ padeda susidaryti teisingą nuomonę apie esamą politinę padėtį Lietuvoje. Daug politikos ir partijų padėties niuansų yra ir laikraščio priede „Horizontai“.

Mano nuomone, tikinčiųjų visuomenės „premjerai“ (dvasininkai) turėtų rasti vietas ir laiko savo pamoksluose taip pat ir tautinio sąmoningumo bei pilietiškumo ugdymui, jie turi kalbėti apie sąmoningumo reikšmę ir tautai, ir Katalikų Bažnyčiai. Malda ir darbas juk stebuklus daro.

Tad, sveikindama „XXI amžių“, kaip krikščioniškos, katalikiškos spaudos atstovą, visgi likau apniakta kasdien matomų nemoralinių veiksmų, kenkiančių mūsų valstybės gerovei ir įvaizdžiui, todėl ir įtraukiau juos net į patį sveikinimą.

Sveikindama visus redakcijos darbuotojus laikraščio 15 metų proga, linkiu visiems daug sėkmės, Dievo palaimos ir sulaukti Spaudos ir radijo rėmimo fondo finansinės paramos (kurios niekada negauna). Ir stiprybės, dvasinės stiprybės dirbant šį (menkai mokamą) aukos darbą. Krikščionių dvasia pristatykite tikrąją tiesą, ji ypač reikalinga šiuo metu Lietuvoje.

Linkėdama gražios sėkmės ir gausios katalikiškos visuomenės dėmesio „XXI amžiui“, paremiu laikraštį „našlės skatiku“.

Jadvyga Damušienė

kalba. Spausdinimo darbas yra sustojęs, nes kalbos žinovai tebetaiso lietuvių kalbą. Iš viso, šiuo metu lietuvių kalbos žinovai bando lietuvių kalbą nustatyti ir ją suprastinti. Nežinia, kiek laiko tai užtruks; baiminamasi, kad jei kalbos specialistų darbas nustatyti ir sunormuoti lietuvių kalbos rašybą nusidels ilgiau, naujai atspausdinto brevijoriaus kalba gali būti jau pasenusi.

Taip pat yra sustojęs ir Šv. Rašto Naujojo Testamento spausdinimas mažame formate, kuris būtų labiau prieinamas visiems; praktiškai galimas nešiotis kišenėje. Didesnė spausdinimo išlaidų dalis jau įmokėta. Bet Lietuvos spaustuvės dar nepajėgia spausdinti knygų labai ploname popieriuje. Tuo tarpu ieškoma rasti pajėgią spaustuvę užsienyje.

Kunigų Vienybės valdyba ateinantiems dvejiems metams vienbalsiai buvo perrinkta ta pati.

Kunigų Vienybės suvažiavimas baigėsi antradienį, spalio 11 d. šv. Miškų auka; vėliau – skaniais seselių paruoštais pietumis.

Tą pačią dieną, spalio 11, 3:30 val. popiet tose pačiose patalpose prasidėjo kunigų rekolekcijos, kurios tęsėsi iki penktadienio, spalio 14 d. pietų. Rekolekcijas įdomiai pravedė kun. Ričardas Repšys. Dalyvavo 15 kunigų.

Kunigų Vienybės pirm. Msgr. A. Kontautas padėjo N. Prasidėjimo seselėms už nuoširdžią globą.

T. Pr. G.

Lietuvių Frontas vėl Lietuvoje

Rugsėjo 1 d. Kaune buvo atnaujintas Lietuvių Fronto judėjimas Lietuvoje ir įkurtas jo sambūris. Tai okupacijos metais veikusios rezistencijos įsteigtos bei iki šiol veikiančios Lietuvių fronto bičiulių (LFB) organizacijos idėjinis tęsinys.

Prof. Juozas Brazaitis – vienas iš šių organizacijų vadovų praeityje, tikėjo, kad vėliau ar anksčiau Lietuvių Fronto judėjimas vėl bus atkurtas Lietuvoje ir tės krašte savo veiklą. Pasibaigus Antrajam Pasauliniam karui, nors Lietuvoje ir buvo likę nemažai Lietuvių fronto narių, ši organizacija nebuvo atkurta. Nebuvo ji atkurta ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę – pernelyg mažai jau buvo likusių jos narių, o ir situacija buvo pasikeitusi.

Lietuvių fronto judėjimo atkūrimo arba Lietuvių Fronto bičiulių sambūrio įkūrimo Lietuvoje idėją jau seniai puoselėjo ne vienas LFB vadovas bei aktyvistas. Pirmas žingsnis buvo žengtas 1990 m. įkūrus Lietuvoje LFB kultūrinio padalinio *[LAISVĖ]* fondo filialą.

Lietuvių fronto judėjimo atkūrimo iniciatyvinės grupės susirinkime dalyvavo žinomi Lietuvos ir užsienio lietuvių visuomenės veikėjai: ateitininkų federacijos vadovas Vidas Abraitis, Lietuvos policijos kapelionas kun. Aušvydas Belickas, pranciškonų provincijolas Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, LFB tarybos narė, Los Angeles

(nukelta į 23 psl.)

ATMINTIS

Sukaktys

rugsėjo ir spalio mėnesiais

Moteris, neleidusi perrašinėti rezistencijos istorijos

*Istorikės Nijolės Gaškaitės-Žemaitienės
mirties 5-osioms metinėms*

Alfonsas ZUBRECKAS

Pirmą kartą apie Nijolę Gaškaitę-Žemaitienę sužinojau 1999 metais, perskaitęs jos knygą „Žuvusiųjų Prezidentas. Jono Žemaičio biografija“. Vėliau perskaičiau kitą jos knygą „Pasiapšėjimo istorija. 1944-1953 metai“, ši autorė vis labiau ėmė mane dominti. Pratarmę parašęs Egidijus Aleksandravičius knygą įvertino taip: „Knygos pasirodymas – drąsus iššūkis sovietų okupacijos laikotarpio istorijos tyrinėtojams. Netolimos praeities skausmas, gyvų liudytojų dalyvavimas pokario įvykių rekonstrukcijoje, pirmą galimybę sovietinio režimo išskankintai visuomenės daliai atvirai parodyti savo atminties žaizdas yra požymiai, leidžiantys tikėtis, kad vienaip ar kitaip dabarties Lietuva artėja prie savo istorinės tapatybės suvokimo“.

Žinomas Amerikos lietuvių veikėjas Kęstutis Girmius knygos „Pasiapšėjimo istorija. 1944-1953 metai“ autorę apibūdino taip: „Prasminga, kad pirmąjį vadovėlį apie partizanų kovas parašė žmogus, nesusitaikęs su netiesa ir nukentėjęs dėl laisvės troškimo“.

Nijolė Gaškaitė gimė 1938 m. rugsėjo 27 d. Kupiškyje, mokytojų šeimoje. 1956 metais baigusi Pandėlio vidurinę mokyklą pradėjo studijuoti tuometinio Kauno politechnikos instituto Statybos fakultete. Tiesa, dar besimokydama vidurinėje mokykloje, Nijolė 1955 metais pradėjo aktyvią veiklą pagrindinėje moksleivių organizacijoje „Laisvę Lietuvai“. 1955-1956 metais ši organizacija leido laikraštėlį „Laisvės balsas“, buvo platinami antisovietiniai atsišaukimai. Nors jos nariai, baigę vidurinę mokyklą, išvažiavo studijuoti į įvairias šalies aukštąsias mokyklas, N.Gaškaitės dėka pagrindinė organizacija nenustojo veikusi. 1958 metais buvo pradėti masiškai spausdinti atsišaukimai, juos platino Kaune, Vilniuje ir kitur.

N.Gaškaitė kartu su Petru Plumpa 1958 metais ryžosi drąsiam žygiui: Vasario 16-osios proga jie iškėlė vėliavą virš Kauno HES. Netrukus, kovo 14 dieną, N.Gaškaitė su kai kuriais savo bendraminčiais buvo suimta. Prasiėjo teismo procesas. N.Gaškaitėi teismas skyrė septynerius metus laisvės atėmimo. Jai teko kalėti Kemerovo, Taišeto, Mordovijos lageriuose.

1965 metais, pasibaigus įkalinimo terminui, N.Gaškaitė grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Šiauliuose. Dirbdama pa-

N.Gaškaitė-Žemaitienė

prasta darbininke miesto statybose, neakivaizdžiai studijavo ir tapo pramoninės ir civilinės statybos inžiniere. Vėliau dirbo statybose inžiniere, Statybos ir architektūros mokslinio tyrimo institute mokslinė bendradarbe.

Kada Lietuvoje buvo atkurta nepriklausomybė, nuo 1991 metų N. Gaškaitė pradėjo dirbti prie Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sukurtos komisijos KGB veiklai tirti darbo grupėje, be to,

tvarkė ir tyrinėjo KGB archyvus. 1994 metais ši komisija buvo panaikinta, ir N.Gaškaitė kurį laiką dirbo Valstybiniame Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre. 1994-1997 metais dalyvavo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos leidžiamo žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ redakcinėje kolegijoje.

N.Gaškaitė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre dirbo iki 2000 metų. Dirbdama šiame centre, N.Gaškaitė-Žemaitienė ypač išsamiai tyrinėjo partizaninio karo Lietuvoje istoriją. Kartu su keliais autoriais 1996 metais išleido knygas „Lietuvos partizanai 1944-1953 m.“ ir „Lietuvos partizanų kovos ir jų slopinimas MVD-MGB dokumentuose. 1945-1953 metai“. Kitos jos parašytos knygos: „Pasiapšėjimo istorija. 1944-1953 metai“ (1997), „Žuvusiųjų Prezidentas. Jono Žemaičio biografija“ (1998), „Partizanai apie pasaulį, politiką ir save“ (1998), „Prisikėlimo apygarda“ (1999), romanas „Užmirštų šulinių vanduo“ (2000). Be šių knygų apie partizaninį judėjimą Lietuvoje, N.Gaškaitė-Žemaitienė parašė nemažai studijų ir mokslinių straipsnių, kurie buvo publikuoti įvairiuose šalies ir užsienio leidiniuose. Ji taip pat buvo daugelio užsienyje vykusių mokslinių konferencijų dalyvė. Viena pagrindinių konferencijų, vykusio Vilniuje, buvo skirta komunistinio režimo nusikaltimams tirti.

N.Gaškaitės-Žemaitienės titanišką darbą, atliktą per Lietuvos nepriklausomybės dešimtmetį, aukštai įvertino Vyriausybės vadovai, kai kurios organizacijos. Ji net du kartus gavo premijas iš Lietuvos fronto bičiulių įsteigto fondo „Į laisvę“, premiją skyrė savaitraštis „Dienovidis“ bei Čikagoje leidžiamas laikraštis „Lietuvių balsas“. 1999 metais jai buvo paskirta Stasio Šalkauskio premija už tautos kultūros, mokslo ir filosofinės minties turtinimą ir ugdymą. 2000 m. vasario 16 d. Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu istorikė N.Gaškaitė-Žemaitienė buvo apdovanota Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino IV laipsnio ordinu. Nors pati N.Gaškaitė-Žemaitienė savo knygas ir mokslinius veikalus vertino kukliai, tačiau šis

jos atliktas didžiulis darbas – tai neįkainojamos vertės paminklas Lietuvos partizanams, kovojusiems už savo šalies laisvę ir nepriklausomybę.

Daugiau kaip prieš šimtmetį Vincas Kudirka rašė: „Jeigu teks jums kada nors rusų valdžia nusikratyti, turėsite dar sunkesnę kovą, kol savo juodųjų nenugalėsite“. Kad pradėjo pildytis pranašiški V.Kudirkos žodžiai, N.Gaškaitė-Žemaitienė pastebėjo 1992 metais, kada Seimo rinkimus laimėjo LDDP. Laimėjo buvę komunistai, tik pakeitę savo rūbą. Pastebėjo ir prabilo visu balsu (nors kai kam tai ir nepatiko). N.Gaškaitė-Žemaitienė straipsnyje „Tikrovė ir šešėliai“, kurį 1997 m. vasario 11 d. išspausdino „Lietuvos aidas“, rašė: „Kadaise Marksas parašė lemtingą frazę: komunizmo šmėkla klaidžioja po Europą! Sakoma, kad vaiduokliai neturi šešėlių. O ši šmėkla ypatinga: ją lydi nuolat besikeičiantys šešėliai. 1991 metais jie vilkėjo omonininkų uniforma. Nūnai puikuoja demokratinės gynybos vardu“. Šie istorikės žodžiai pasako viską.

Tačiau laikas būna negailestingas. Pačiame jėgų žydėjime, eidama dar tik 63-juosius metus, 2000-ųjų spalio 6 d. po sunkios ligos, istorikė N.Gaškaitė-Žemaitienė, nuolat kovojusi už teisingumą, išėjo Amžinybėn. Liko daug nebaigtų jos darbų, vyras (Lietuvos partizanų vado Jono Žemaičio sūnus), dukra Inga.

„XXI amžius“ – penkiolika metų!

Nuo beveik pirmųjų nepriklausomybės dienų savo gimimą pradėjo skaičiuoti ir „XXI amžius“ – jo pirmasis numeris pasirodė prieš penkiolika metų, 1990 m. rugsėjo 6 d. Mūsų atkurtoji nepriklausomybė yra jauna, jaunas yra ir mūsų laikraštis. Bet jau turintis ir tam tikrą patirtį. Atrodo, dar taip neseniai, turėdami tada visai menką trejų metų laikraščio leidybos patirtį (tai įvyko 1993 m. rugsėjį), visomis išgalėmis stebėjome ir aprašėme pirmąjį (ir vienintelį) popiežiaus Jono Pauliaus II vizitą į Lietuvą, pasibaigusį kaip tik rugsėjo 8-osios rytą (nuo tų atmintinų dienų praėjo jau dvylika metų), savo menkomis jėgomis, neturėdami transporto arba turėdami jį tik „prieštvaninio“ lygio, beveik kasmet vykdavome į rugsėjo 8-ąją Šiluvoje prasidedančius Marijos gimimo atlydus ir apie juos papasakodavome savo skaitytojams, aplankydavome kitas Lietuvoje populiarias, galias tradicijas turinčias šventes ar paminėjimo sukaktis. Atrodo, dar visai neseniai mes minėjome savo penkerių metų darbo sukaktį, dar neseniai – dešimtmetį, ir visiškai neseniai – tūkstantojo numerio išleidimą. O dabar štai – ir penkiolikos metų sukaktis.

Tad ką gi penkiolika metų reiškia laikraščiu, ypač katalikiškam? Penkiolika metų laikraščiu – lyg ir nedidelis laiko tarpas: juk kai kurie pasaulio laikraščiai gali didžiuliotis ir daugiau nei šimto metų leidybos patirtimi. Bet nepriklausomoje Lietuvoje penkiolika metų skaičiuojantis laikraštis gali džiaugtis tokia sukaktimi, ypač įvertinant tai, kad laikraščiu visą tą laiką teko sunkiai

grumtis už savo išlikimą. Visi prisimename, kaip iš pradžių viskas tautinei ir krikščioniškai spaudai klostosi lyg pieno upėmis plauktų. Ypač katalikiškai spaudai. Prisiminkime, kaip sekėsi „Katalikų pasauliui“, tada, nepriklausomybės priesauryje, gavusiam komunistų partijos palaiminimą, nemokamus popieriaus fondus, finansinę paramą – pirmaisiais metais šis žurnalas eidavo daugiau nei šimto tūkstančių egzempliorių tiražu. Tačiau žinome, kas atsitiko šiam žurnalui per daugiau nei penkiolikos metų leidybos laiką – patyręs keleto (arti dešimties) redaktorių pakeitimo, savo pavadinimo ir krypties keitimosi „procesą“, netekęs beveik visų skaitytojų, jis neseniai buvo uždarytas. Ir tai įvyko nepaisant nuolatinės finansinės ir moralinės paramos – iš pradžių valdančios (tuo metu jau „persitvarkančios“, t.y. besirengiančios naujam valdžios trampliniui) komunistų partijos ir Bažnyčios, po to – Bažnyčios ir Vyriausybės (per vadinamąjį Spaudos rėmimo fondą). Tokių sąlygų „XXI amžius“ niekada neturėjo: už savo išlikimą, už skaitytojų palankumo išsikovojimą jis visą laiką grūmėsi pats vienas. Ir tas tęsiasi visus penkiolika metų.

Gyvenimas mūsų tikrai nelepino. Visą laiką mes dirbome vieniši. Mes jautėmės ir jaučiamės vieniši. Mes esame vieniši. Esame vieniši nepriklausomybę iškovojusioje Lietuvoje. Esame vieniši partizanų krauju sulaisytoje Lietuvoje. Esame vieniši katalikiškoje Lietuvoje. Atrodo, pasaulyje nuo seno garsėjančiame katalikiškame krašte, per visas rudąsias ir raudonąsias okupacijas išlaikiusiame krikščioniškąjį atsparumą krašte, lyg ir didžiausią dvasinį atsparumą savo knygnešystei bei tautinei ir katalikiškai spaudai parodžiusiame krašte katalikiškas laikraštis ir visa katalikiška spauda turėtų jausti visuomenės paramą, ypač katalikų bendruomenės, josios intelektualų paramą.

Deja, tenka dar kartą pakartoti – mes jaučiamės ir esame vieniši. Dar daugiau, mes esame nuolatinėje blokadoje, tokioje blokadoje, kurios nepatiria joks leidinys, einantis Lietuvoje. Tai, kad mus ignoruoja tie Lietuvoje, kurie netiki Dievu, bet tiki tik pinigų ir korupcijos galia, tik karjeromis ir savanaudiškumu, mums nekelia nuostabos. Mūsų nestebina ir tai, kad mūsų laikraščiu;

jo išlikimu jokio susirūpinimo neparodo atsitiktiniai katalikai, t.y. tie, kurie prisimena Bažnyčią ar tikėjimą tik per Kalėdas ar Velykas arba tik krikštydami savo atžalą bei palaidodami savo artimuosius. Bet mus, katalikiško laikraščio darbuotojus, stebina tai, kad mus ignoroja, mums didžiausią blokadą stato kai kurie katalikų bendruomenės sluoksniai, netgi jos „elitas“. Toks nusistatymas prieš katalikišką laikraštį, toks priešiškas, mūsų žiniomis, nevyksta jokiose katalikiškose šalyse, išskyrus Lietuvą, tokio priešiško katalikiškam laikraščiui nerasime net tokiose valstybėse, kuriose vyrauja kitas tikėjimas (pavyzdžiui, musulmoniškas, induistinis ar protestantiškas). Ir keistas sutapimas – mūsų darbą smerkia tie, kurie niekada nėra parodę jokio rūpesčio, jokio dėmesio, kaip žiauriose grumtynėse už išlikimą išsilaiko katalikiškas laikraštis. Tai stebina mus, stebina ir didžiąją dalį mūsų skaitytojų – kodėl katalikiškam laikraščiui katalikiškame krašte kai kurių sluoksnių vykdoma blokada, ignoravimas ir net panieka ar neapykanta? Įdedame tikrai nemažai darbo, nešame nelengvą darbo naštą, didžiulį siekį ir norą išlikti, nes manome, kad po 50 metų ateistinės-bolševikinės spaudos katalikiškas laikraštis turi išlikti tautai, kuri pasaulyje yra žinoma kaip katalikiška, kuri ištis yra katalikiška, nepaisant visų jai daromų kliūčių ir vilionių atsisakyti savo tikėjimo ir tautiškumo. Ir tada kyla klausimas, ar tas mūsų darbas nereikalingas? Nepaisant minėto „elito“ mums daromos blokados ir mūsų ignoravimo, mes dirbame toliau.

Kartu su laikraščio skaitytojais, platintojais, bendradarbiais ir kitais talkininkais mes, nedidelis redakcijos kolektyvas, džiaugiamės, kad atlaikėme daugybę moralinių ir dvasinių išbandymų. Kartu mes meldžiamės ir už mūsų niekintojus bei nedraugus, tikėdamiesi, kad jie kada nors pasuks krikščioniško supratimo, krikščioniško solidarumo ir krikščioniškos artimo meilės keliu ne tik savo viešomis kalbomis, bet ir savo poelgiais.

Niekada nepasiekęs šimtą tūkstančių tiražų, „XXI amžius“ per savo penkiolika metų surado savo skaitytojų ratą, visada jautė jų moralinę paramą. Todėl „XXI amžius“ už savo išlikimą daugiausia yra dėkingas savo skaitytojams.

Taip pat esame dėkingi finansaiškai mus rėmusiems kai kuriems pasaulio lietuviams (išsivijoje) ar jų fondams. Gaudavome ir gauname pavienių aukotojų Lietuvoje paramą – žinodami jų neturtą, mes didžiai vertiname jų nuoširdžią, nesavanaudišką auką. Mes esame ypač dėkingi toms kelioms dešimtims platintojų, tarp kurių yra ir keletas tikrai nuoširdžių, tautos likimu susirūpinusių kunigų, dažnai jau sulinkusių po garbaus amžiaus naštą. Visiems jums tariame nuoširdų ačiū!

Sveikindami mūsų ištikimuosius geruosius skaitytojus, norime visus patikinti, kad krikščioniškos minties, kultūros ir visuomenės laikraštis „XXI amžius“ ir toliau tarnaus jums, visomis išgalėmis puoselėdamas tautines ir krikščioniškas vertybes.

Nauja Lietuvių Žurnalistų sąjungos valdyba

Lietuvių Žurnalistų sąjungos valdyba, iki šiol vadovauta Kęstučio Miklo, susideda iš asmenų jau gerokai peržengusių deimantinį amžių ir veikianti nuo 1997 m. birželio 15 d., jau gan ilgokai ieškojo galimybių perleisti sąjungos vadovavimą jaunesniems, įtraukiant ir naujų ateivių spaudos darbuotojus.

Tos valdybos virš aštuonių metų laikotarpyje sąjungos narių gretos nepaprastai išretėjo – virš pusšimtis yra iškeliavusių Amžinybėn ir nemažas skaičius yra ligos pakirstų. Mirtis neaplenkė ir buvusios valdybos nepaprastai pareigingus narius.

Prieš penkis metus teko atsisveikinti su valdybos sekretore ir s-gos žiniaraščio „Mūsų pasaulyje“ bei „Lietuvių žurnalistų“ redaktore patyrusia žurnaliste Salomėja Narkėliūnaite, buvusia „Vienybės“ redaktore, „Argentinios lietuvių balso“ akredituota korespondente Jungtinėse Tautose, suredagavusia gausybę leidinių ir bendradarbiavusia ne tik visoje išsivijos periodikoje, bet ir išsivijos lenkų spaudoje, aštriai gindama Lietuvos ir lietuvių reikalus Vilniaus klausimu.

Pernai valdybą apleido ir talentingas Paulius Jurkus, prižiūrėjęs sąjungos išdą. Paulius buvo visiems gerai žinomas kaip ilgus metus buvęs „Darbininko“ redaktorius, ypač vietos žinioms, taip pat ir kaip bendradarbis visoje išsivijos spaudoje šiame krašte. Jis buvo ir produktyvus rašytojas, išleidęs visą eilę novelių, poezijos, istorinėm temom kūrinii ir net vadovėlių. Jis taip pat mėgo tapyti – akvarele ir aliejiniais dažais sukūrė gausybę peizažų. Taip pat iliustravo gausybę veikalų ir sukurdamas viršelius knygoms. Jis buvo ir mokytojas – kurį laiką jis net dėstė Brooklyno šeštadieninėje mokykloje.

Šiandien beveik visi kadaise buvę veiklūs LŽS skyriai jau nebeveikia. Sušaukti visuotinių narių suvažiavimą ir jame išrinkti valdybą prieš 8 metus nebuvo įmanoma. Tuo labiau šiandien, kai narių skaičius yra tiek sumažėjęs. Tada valdyba buvo išrinkta korespondenciniu keliu. Tad ir šį kartą buvo apsispręsta naująją valdybą išrinkti tuo pačiu būdu, surandant asmenį, norintį ir galintį vadovauti sąjungai, kuris pasirinktų sau priimtinius asmenis naujai valdybai ir pasiūlytų nariams šį sąstatą patvirtinti, vadovaujant esamai valdybai.

Reikia čia paminėti, kad tik dėka visiems gerai žinomi, nepaprastai produktyvūs ir nusipelnusio, pernai laimėjusio JAV LB Kultūros tarybos žurnalistikos premiją ir Lietuvos ordinais apdovanoto Edvardo Šulaičio pastangų šios sudėties valdyba buvo siūloma nariams patvirtinti: Edvardas Šulaitis – pirmininkas; Vaiva Ragauskaitė – sekretorė; Bronius Juodelis – išdininkas; Laurynas Misevičius – informacijai; Kęstutis Šalaviejus – narių reikalams.

(nukelta į 20 psl.)

JAV LB Krašto Valdybos vicepirmininkės Jaunimo reikalams apžvalginis 2005 metų veiklos pranešimas

2005 metais Lietuvių Bendruomenės gretas gana gausiai papildė naujai atvykusieji iš Lietuvos: iš 60-ties LB apylinkių, 10-čiai vadovauja - pirmininkauja naujai atvykusieji. Naujus žmones į Lietuvių Bendruomenės gretas dažniausiai pritraukia lietuviškos mokyklos, kultūrinio ir pramoginio pobūdžio renginiai ir, be abejo, sportas. Daugumą lituanistinių mokyklų mokytojų sudaro naujai atvykusieji. Įdomu pastebėti, kad jauni naujieji atvykėliai jau pradėjo burti savo grupes prie esančių apylinkių ir savarankiškai pradeda ruošti savus renginius. Vis daugiau jaunosios kartos atstovų reiškiasi spaudoje, mielai įsijungia į radijo pranešėjų - laidų kūrėjų gretas. Jie buriiasi į meno kolektyvus ir per jų veiklą puoselėja lietuvišką žodį, dainą, šoki.

Šį pavasarį teko lankytis Floridos Apygardos suvažiavime, čia teko susitikti su naujai atvykusiais, kurie jungiasi su vyresniaisiais į vieną būrį - tai vis dėl lietuviybės išlaikymo. Noriu išskirtinai paminėti Floridos Apygardos St. Peterburgo apyl. pirm. Vidą Meiluvienę, Sunny Hills apyl. pirm. Laimą Savaitienę ir Palm Beach apyl. pirm. Kęstutį Miklą. Jie mielai globoja naujai atvykusiuosius, susibūrusius prie jų vadovaujamų apylinkių, padeda jiems patarimais. Gerai, kad LB veikėjai supranta, kad be naujų jaunų žmonių lietuviška veikla silpnėja, ir jos stiprinimui ir palaikymui reikalingi nauji veidai ir naujos mintys.

Šių metų laikotarpyje taip pat teko lankytis ir susitikti su Philadelphijos, PA, Maspeth, NY, Atlantos, GA, apylinkių lietuviais. Čia buvo smagu matyti žmones, neseniai atvykusius iš Lietuvos, ir jau spėjusius išskirti į LB veiklos traukinį. Šiose apylinkėse jauni žmonės suranda bendrą kalbą su vyresniaisiais. Džiugu pažymėti, kad Philadelphijos apylinkės valdyba sudomino ne tik naujai atvykusius, bet savo įdomiais ir turiningais renginiais sugebėjo pritraukti ir pirmųjų dviejų bangų palikuonis, kurie gausiai įsijungė į tautinių šokių grupę, dainų ansamblį "Laisvė".

Reikia paminėti vieną iš jaunesniųjų apylinkių - Atlantos apylinkę. Ji įsikūrė tik 1977 m., per tą laiką sustiprino ir išplėtė savo veiklą. Apylinkė turi savo internetinį puslapį; tik prieš kelis mėnesius yra įsikūrus Atlantos Klubas. Prieš dvejus metus čia įkurta lietuviška mokyklėlė - visos mokytojos iš Lietuvos. Naujai išrinktas apylinkės pirm. Andrius Abrutis ir jo valdyba jau turi numatę keletą svarbių planų lietuviybės išlaikymui ir stiprinimui.

Nemažas būrys lietuvių yra įsikūrus South Carolina valstijoje; manau, kad greitai laiku išgirsime dar apie vienos LB apylinkės įsikūrimą čia.

Suaktyvėjo ir Lietuvių Jaunimo Sąjungos veikla. Naujas Sąjungos pirmininkas Arūnas Karalis gana aktyviai pradėjo judinti visus LJS skyrius visoje Amerikoje. Gana aktyviai dirba Chicagos, Los Angeles, Philadelphijos, Bostono, Washingtono, Baltimorės skyriai. Šiais metais

perrašyti ir pateikti svarstymui nauji JAV LJS įstatai.

Dar vienas svarbus darbo baras yra lietuviškos vaikų ir šeimų stovyklos. Kur kitur, jei ne stovyklose ar šeimose vaikai ir jaunimas bus mokomi ir supažindinami su svarbiausiais Lietuvių Bendruomenės darbais ir siekiais. Jau pernai, Kalėdų atostogų metu jaunimas rinkosi į Neringą. Stovyklos sumanytoja ir vykdytoja - Rasa Ardytė-Juškenė. Šios šaunios veikėjos dėka daug jaunimo suras savo kelią lietuviškoje dirvoje. Ir man teko kalbėtis su jaunimu apie Lietuvių Bendruomenės siekius ir jos veiklą. Rugsėjo 22-28 d. moksleiviai ir studentai vėl rinkosi į Neringą. Čia ištisą savaitę jie turėjo įdomių paskaitų ir susitikimų. Teko su jais diskutuoti apie JAV LJS veiklą ir jos svarbą. Stovyklautojai studentai įkūrė Neringos Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyrių! Buvo padaryti keli planai, kaip NLJS galėtų prisidėti ir padėti Neringos išlaikymui ateičiai.

Lietuvių Bendruomenės ateitis, jos veiklos suaktyvinimas, drąsiai galima sakyti, yra mūsų ir mūsų jaunimo rankose.

Sigita Šimkuvienė,

JAV LB Krašto Valdybos vicepirm. Jaunimo reikalams

"Gamtos abstraktas" - fotografo Romualdo Kisieliaus nuotrauka, laimėjusi antrąją premiją, juoda-balta kategorijoje 1975 m. RCA kompanijos meno ir fotografijos parodoje Somerville NJ

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Trečioji piligriminė kelionė Kryžių kalnas – Šiluva

Tris dienas per tūkstantį piligrimų pėsčiomis keliavo beveik 70 kilometrų iš Kryžių kalno į Šiluvą. Pasikeisdami jie nešė kryžių ir baltą Švč. Mergelės Marijos su kūdikiu statulėlę. Šis jau trečiasis piligriminis žygis – tai auka už jaunimą, kad jis atgimtų, gyventų ir džiaugtųsi be nuodėmės ir blogio.

Maldinga kelionė prasidėjo rugsėjo 9 dienos popietę. Susirinkusį didelį būrį maldininkų iš įvairių Lietuvos vietų, taip pat apie keturiasdešimtį Lenkijos lietuvių iš Punsko kelionėje lydėjo Šiaulių vyskupas E. Bartulis.

Jau išsirikiavusiems piligrimams sveikinimo žodį tarė bei ištvermės linkėjo piligriminį kelionį Prancūzijoje organizatorius tėvas P. Pozetto. Svečias džiaugėsi gausiu varginančios kelionės nepabūgusių jaunimo būriu, linkėjo visiems stiprybės. Piligriminė kelionė, tėvo Pozetto teigimu, padeda kiekvienam susitikti su Dievu per giesmes, tarpusavio bendravimą, Susitaikinimo sakramentą. Jėzus laukia kiekvieno šiame kelyje. „O kokia yra jūsų Dievo ir artimo meilė?“ – klausė svečias, kviesdamas pradėti kelionę atsigręžimu į save.

Kelionės pradžią paskelbė trimitai. Vyskupo palaiminti, giedodami piligrimai patraukė Šiluvos link. Pirmąją dieną nueita apie 20 km. Nakvynei sustota šalia Rėkyvos ežero, kur išdygo palapinių miestelis. Nakvyne, maitinimu, keliauninkų saugumu rūpinosi Lietuvos kariuomenė. Rėkyvoje maldininkus pasitiks seniūnė Vaida Čelkienė savo seniūniją pristatė kaip vieną, puikią didelę šeimą. Šios šeimos židinėlis – žvakė buvo padovanota piligrimams. „Tegul tas židinėlis rusens visada, kad susitiktume kitais ir dar kitais metais“, - linkėjo seniūnė. Maldininkus ypač atgaivino, naujų jėgų suteikė Šiaulių vyskupijos šlovinimo grupės Via Christi atliekamos giesmės, buvo surengtas pristatymų vakaras.

Antroji piligrimystės diena prasidėjo Šv. Mišiomis. Jas aukojo Šiaulių vyskupas E. Bartulis. „Susirinkome čia tartum būtume žvejai Viešpaties žvejonėje“, - sakė ganytojas per pamokslą. Jo Ekscelencija džiaugėsi galimybe eiti Viešpaties nurodytu šventumo keliu. „Piligriminis žygis yra maldos žygis, todėl turime kiekvienas išgirsti Dievo žodį ir jam paklusti“, - sakė vyskupas.

Antrąją dieną nueita daugiausia – 30 km. Džiugino sutiktų žmonių vaišingumas, linkėjimai, geraširdiškos šypsenos. Nakvynei pasirinkta graži vieta šalia ežero netoli Tytuvėnų. Pasistiprinę žemišku maistu piligrimai susirinko pagiedoti. Kretingos pranciškoniškojo jaunimo šlovinimo grupė mokė šlovinti Dievą ne tik giesmėmis, bet ir šoku, gražiu tarpusavio bendravimu.

Trečiąją dieną piligrimai nuėjo apie 18 km. Paskutinius kilometrus lengvino nuoširdūs šiluviešių bei iš Šiluvos atlaidų namo grįžtančiųjų sutikimas, padėsinimai,

linkėjimai. Šešioliktą valandą Šiluvoje šventąsias Mišias aukojo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Pamokslą ganytojas siejo su Evangelija, vadindamas piligrimus Dievo išrinktaisiais, šventaisiais ir numylėtiniais. „Kiekviena piligrimystė drauge su Kristumi yra tikrai nuostabi patirtis. Drauge einant kelią, drauge meldžiantis, giedant, bendraujant užsimezga nuoširdus, daug draugiškesnis nei paprastai, ryšys“, - kalbėjo Vilkaviškio vyskupas. Ganytojo manymu, bendrystė ir dvasinio turinio pripildytas buvimas kartu leidžia labiau patirti Dievo artumą. „Priminkime apie Viešpaties artumą tiems, kuriuos sutinkame gyvenimo piligrimystėje“, - kvietė žygiui R. Norvila, primindamas, kad pasibaigus trijų dienų piligriminiam žygiui, gyvenimo piligrimystė tęsiasi ir kaip svarbu per šias dienas patirtu Viešpaties artumu dalytis su kitais.

Bažnyčios žinios

Per šventojo Pranciškaus iškilmę Vilniaus Bernardinų bažnyčioje suteikti šventimai dviem pranciškonams

Br. Arūnas Pranciškus Peškaitis, OFM, ir
br. Andrius Nenėnas, OFM

Spalio 4 d., per Šv. Pranciškaus iškilmę, Vilniaus šv. Pranciškaus Asyžiečio (Bernardinų) bažnyčioje br. Arūnas Pranciškus Peškaitis, OFM, buvo pašventintas kunigu, o br. Andrius Nenėnas, OFM, - pašventas diakono tarnystei. Prieš šventimus, rugsėjo mėnesį, kelias dienas broliai praleido Kryžių kalno vienuolyne, kur per asmenines rekolekcijas galėjo dar kartą apmąstyti savo pasirinkimą.

Šventimų iškilmė buvo įspūdinga. Šventąsias Mišias drauge su dvidešimčia pranciškonų ir diecezinių kunigų aukojo J. E. vyskupas Juozas Tunaitis. Iškilmėje dalyvavo beveik visi Lietuvoje gyvenantys mažesnieji broliai-pranciškonai, suvažinę iš Kretingos, Kauno, Kryžių kalno, Pakutuvėnų. Per Mišias giedojo Bernardinų bažnyčios choras „Langas“ kartu su solistėmis Nele Paltiniene, Judita Leitaitė, Marija Krupovės. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių, atėjusių malda palaikyti išrinktųjų Viešpaties vynuogyno darbininkų.

Parapijiečių ir artimųjų akivaizdoje Šv. Mišių metu

broliai pasižadėjo su meile tarnauti Dievui ir žmonėms, vykdyti jiems patikėtas tarnystes.

Vyskupas palinkėjo, kad kiekvienas naujai pašventuosiuose atpažintų tikrus Viešpaties mokinius - Viešpaties, kuris atėjo pats tarnauti, o ne kad jam tarnautų; nenusigrežti nuo Evangelijos vilties.

Tęsdamas jau kelintus metus Bernardinų parapijoje gyvuojančią tradiciją per didžiąsias šventes nudžiuginti bendruomenę gėlių puokštelėmis ar kitais mieliais daikčiukais, Aukos liturgijos pabaigoje parapijos pranciškoniskasis jaunimas apdaliavo Mišių dalyvius mediniais kryželiais, kuriuos buvo parengę specialiai Šv. Pranciškaus iškilmėi, „nes tik kryžiuje turime viltį gyventi“.

Po šventimų iškilmės broliai grįžti įprastinių veiklų ir įsipareigojimų – br. A. Peškaitis, OFM, toliau dirbuos Vilniuje, ištrauks į akademinį bei sielovados darbą, o brolis A. Nenėnas OFM grįžti studijų Centrinės Italijos teologijos universitete, Florencijoje.

Nuo šiol Vilniaus pranciškonų vienuolyne dirbuos 5 kunigai, o visoje Mažesniųjų brolių ordino Lietuvos šv. Kazimiero provincijoje - 35 kunigai bei 4 diakonai.

Bernardinai.lt

Nauja popiežiaus Benedikto XVI knyga

Spalio 11 d. Italijos knygynuose pasirodė nauja popiežiaus Benedikto XVI knyga „Dievo revoliucija“, kurią išleido Vatikano leidykla kartu su Italijoje veikiančia Šv. Pauliaus kongregacijos leidykla. Joje publikuojamos popiežiaus kalbos ir be teksto improvizuoti pasisakymai šių metų vasarą Koelne vykstant Pasaulio jaunimo dienoms. Į knygą taip pat įtraukta popiežiaus kalba, perskaityta per bendrąją audienciją, kurioje jis įvertino savo pirmąją tarptautinę apaštalinę kelionę.

Knygos pavadinimas „Dievo revoliucija“ – tai nuoroda į vieną pagrindinių ir didžiausio dėmesio susilaukusių popiežiaus kalbų, pasakytų Koelne susirinkusiam pasaulio jaunimui. Prieš jaunimo dieną uždarymą Benediktas XVI jaunimui kalbėjo:

Tik iš šventųjų, iš Dievo ateina tikroji revoliucija, lemtingas pasaulio perkeitimas. Ką tik praėjusiame šimtmetyje matėme revoliucijas, kurių programa buvo nelaukti Dievo, bet paimiti į savo rankas viso pasaulio likimą. Matėme, kaip netobulas žmogiškas požiūris buvo paverčiamas absoliučia veikimo norma. Absoliutinimas to, kas nėra absoliutu, bet reliatyvu, vadinamas totalitarizmu. Jis neišvaduoja žmogaus, bet atima iš jo orumą ir paverčia vergu. Ne ideologijos išvaduoja pasaulį, bet atsigręžimas į gyvąjį Dievą, kuris yra mūsų Sutvėrėjas, mūsų laisvės garantas, garantas visko, kas yra gera ir tikra. Tikroji revoliucija – tai besąlygiškas atsigręžimas į Dievą, kuris yra visko, kas teisinga, matas ir tuo pat metu amžina meilė. Kas gi kitas mus gali išvaduoti, jei ne meilė?“

Bernardinai.lt

Primicijos Klaipėdoje

Kun. Andrius Vaitkevičius

Sekmadienį, rugpjūčio 28 d. Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje buvo kunigo Andriaus Vaitkevičiaus primicijos – jaunas kunigas aukojo pirmąsias Šv. Mišias. Tą pačią dieną parapijoje vyko metiniai atlaidai, todėl žmonių buvo pilna bažnyčia.

Kun. Andrius Vaitkevičius yra Janinos ir Svajūno Vaitkevičių sūnus, gyvenęs Gargžduose. Baigęs Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminariją, rugpjūčio 21 d. Telšių katedroje buvo iššventintas kunigu.

Kunigo Andriaus močiutė Zita Viršilienė, gyv. Gargžduose, yra „Darbininko“ skaitytojos Vitos Simonaitienės, gyv. Richmond Hill, sesuo. V. Simonaitienė džiaugiasi jaunojo giminaičio atsiekimais ir linki geros sėkmės ir Dievo Palaimos jo gyvenime.

Vatikane pristatytas naujas filmas apie Šventąjį Petrą

Spalio 19 d. vakare Vyskupų Sinodo dalyviams buvo parodytas filmas „Šventasis Petras“. Nors šis filmas ekranuose pasirodys tik po kelių savaičių, tačiau filmo kūrėjai, norėdami pagerbti Sinodo Tėvus, surengė specialią peržiūrą.

Tai istorija apie apaštalą Petrą. Kaip beraštis žvejas iš Galilėjos tampa Jėzaus mokiniu, draugu, liudininku, o galiausiai – Bažnyčios pamatu. Filmą prasideda Kristaus nukryžiuojimo scena, vėliau pasakojama, kaip susiklostė tolesnis Petro gyvenimas. Prisimenamos jo kelionės, apaštalavimo darbai, tikinčiųjų bendruomenės būrimas, pirmieji persekiojimai ir susidūrimas su Sauliumi, vėliau iš Bažnyčios persekiotojo tapusio didžiuoju pagonių apaštalu Pauliumi. Filme režisierius parodo labai žmogišką Petro veidą – tai žmogus, kuris klydo ir kuris dėl to yra artimas mums visiems. Galiausiai pasakojama apie jo paskutinę kelionę į Romą, valdomą Nerono, kur jis vėl susitiko su Pauliumi, tapo vietinės bendruomenės galva ir galiausiai pirmuoju Romos vyskupu. Vatikano radijas

92-sis Lietuvos Vyčių metinis suvažiavimas

(atkelta iš 11 psl.)

giesmė Šiluvos Marijos garbei ir informacija apie kitus apsireiškimus Europoje, taip pat apie Šiluvos Mergelės Marijos šventovę Washington, DC. Šio komiteto tikslas yra supažindinti publiką su Šiluvos Mergelės Marija ir pritraukti maldininkų ir keliautojų Lietuvon. Centro valdybos dvasios vadas prel. Juozas Anderlonis parašė laišką apie Šiluvos istoriją ir tinklalapio informaciją. Laiškai išsiuntinėti visoms lietuvių bažnyčioms JAV ir Lietuvoje, taip pat ir kelionių agentūroms, išspausdinta maldos kortelė, kur vienoje pusėje yra Šiluvos Mergelės atvaizdas, o antroje – giesmės žodžiai (anglų kalba).

2006 m. bus ypatinga šventė Šiluvos Mergelės Marijos koplyčioje, Washington, DC – švenčiama 40 metų

gyvavimo sukakties šventė. LV organizacija rengiasi suorganizuoti koplyčios paminėjimą ir šventę. Šv. Marijos Mišios jau užprašytos 2006 m., spalio 8 d. 2 v.p.p.

2006 m. 93-sis seimas bus ruošiamas Orlando, FL. Jį globos Lietuvos Vyčių centro valdyba. Bus naudojamas tas pats viešbutis kaip ir 2002 m. – Grosvenor Resort.

Buvo skaitomos įvairios rezoliucijos ir vyko pranešimai, diskusijos, pasiūlymai ir balsavimai.

Finansų patikrinimo komitetas rekomendavo aukoti organizacijoms, spaudai, vienuolių kongregacijoms. Seka ištrauka iš rezoliucijų, kurios buvo priimtos; LV organizacijos padaliniui "Pagalba Lietuvai" auka - \$1,100; Lietuvių Katalikų religinei šalpai bus paaukota \$800; spaudai - \$400; keturiom vienuolių kongregacijoms buvo skirta po \$200. Altui skirta \$50 ir "Victims of Communism" paminklo projektui - \$250. (pabaiga kitame numeryje)

Nauja Lietuvių Žurnalistų sąjungos valdyba

(atkelta iš 17 psl.)

Čia reikia tik džiaugtis, kad naujam pirmininkui didžiausiu pagalbininku sutiko būti tikras veteranas, žurnalistas Bronius Juodelis, įnešęs didžiulį įnašą į periodinę spaudą, 1981-1984 buvęs LZS Centro valdybos vicepirmininkas, veiklus JAV Lietuvių Bendruomenėje – buvo net jos Krašto valdybos vicepirmininku, taip pat buvo LB tarybos narys, Chicago Švietimo tarybos koordinatore, veiklus su skautais – buvęs net jų Vyriausias skautininkas, "Draugo" fondo direktorių pirmininkas, vadovaujęs to dienraščio fondui. Už savo veiklą yra apdovanotas įvairiais žymenimis ir pinigine premija.

Yra džiugu, kad buvo atkreiptas dėmesys į siūlymą, kad į valdybą būtų įtraukti sąjungos tęstinumui išlaikyti ir naujieji ateiviai. Jų yra net trys: sekretorės pareigom Vaiva Ragauskaitė – "Amerikos lietuvių" redaktorė, Laurynas Misevičius – "Amerikos lietuvių" skyriaus "Rytų pakrantėje" redaktoriaus ir dabartinis JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas sporto reikalams, ir Kęstutis Šalaviejus – apžvalgininkas bendradarbis išėjimo spaudoje.

Balsavimas patvirtinti pasiūlytą valdybos sudėtį buvo pravestas ir užbaigtas rugsėjo 15 d. Buvo pasiūsti balsavimo lapeliai 102 registruotiems nariams, įskaitant gyvenančius Lietuvoje ir kituose užjūrio kraštuose. Po savaitės, patikrinus gautą paštą, rasti 58 vokai, jų tarpe ir du sugrįžę, neradę adresatų. Atidarius vokus ir patikrinus balsavimo lapelius rasta, kad už pasiūlytą visą sąrašą balsavo 44 nariai, o likusieji 12 pasisakė prieš, t.y. 7 balsavo prieš visą sąrašą ir 5 pasisakė tik prieš kai kuriuos sąraše esančius asmenis.

Remiantis gautais balsavimo rezultatais, naujoji valdyba jau yra išrinkta daugumos balsavusiųjų balsais ir netrukus perima visas pareigas.

Reikia tikėtis, kad ši valdyba turėtų būti gan veikli, nes jos sudėtis yra tokia, kuri užtikrins Lietuvių Žurnalistų sąjungos tęstinumą ilgai ilgai gyvuoti.

Kęstutis Miklas

VYZAS & ASSOCIATES, P. C. ATTORNEYS AT LAW

Real Estate - Zoning & Land Use -
Commercial Litigation - Corporate Law
Bankruptcy - Wills, Trusts & Estates
Estate Administration - Personal Injury
Worker's Compensation - Municipal Court Matters
Employment Torts - Condominium Law

20 DAVIS AVENUE
KEARNY, NEW JERSEY 07032
(201) 998 - 2211
Licensed in New Jersey and New York

Kviečiame paremti TAUTOS FONDA
savo darbu ir aukomis.
Remdami TAUTOS FONDA remiate Lietuvos švietimą
ir demokratijos įtvirtinimą Lietuvoje.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.

Aukos siųsti:

307 W. 30th St. tel: (212) 868 - 5860; (212) 868 - 5815
New York, NY 10001 eLpaštas: TAUTFD@aol.com

KODIS
FUNERAL HOME
63 - 06 Flushing Ave.
Maspeth, NY 11378

Suteikia garbingas laidotuves
Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse

Edward A. Kodis - Funeral Director
Kreipkitės
tel.: (718) 326-1658

**Juozo Lukšos-Daumanto knygos
"Partizanai"
penktoji laida**

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga (LPKTS) drauge su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru 1,000 egzempliorių tiražu išleido Juozo Lukšos-Daumanto knygą "Partizanai". Tai penktoji šio legendinio partizanų vado knygos laida. Trys šios knygos leidimai buvo išleistii JAV, vienas - atkūrus nepriklausomybę Lietuvoje. Ši knyga taip pat buvo išleista JAV ir Kanadoje anglų kalba, bei Švedijoje - švedų kalba.

Atsakingas knygos leidybos direktorius ir vyr. konsultantas - Antanas Lukša. Knygos atsakingas redaktorius - Kęstutis Kasparas, moksliniai redaktoriai - Bonifacas Ulevičius ir Vidmantas Vitkauskas, techniniai redaktoriai - Irma Džiugienė, Dalia Maciukevičienė, Violeta Jakučiūnaitė ir Vaiva Krikvaitė.

Knygos leidimą parėmė dr. Nijolė Bražėnaitė-Lukšienė-Paronetto, *Į LAISVĘ fondas* (dr. Kazys Ambrozaitis). Lietuvių fondas, Lietuvos gyventojų genocido aukų rėmimo ir įamžinimo fondas ir kiti.

Knygoje spausdinami ne tik autentiški Juozo Lukšos prisiminimai apie 1945-1949 m. Lietuvos laisvės kovas, bet ir įvairūs jo rašyti straipsniai bei pranešimai (Pro memoria, raportai, memorandumai ir kt.).

J. Lukšos-Daumanto knygos "Partizanai" penktos laidos pristatymas vyko rugsėjo 2 d. istorinėje Lietuvos Respublikos Prezidentūroje Kaune. Renginį organizavo LPKTS ir *Į LAISVĘ fondo* Lietuvos filialo valdybos.

Invokacijos maldą renginio pradžioje sukalbėjo kun. Alfonsas Bulota, koncertavo "Perkūno" choras, ištraukas iš knygos bei poeziją skaitė mokytoja Ona Stašaitienė. Apie legendinį partizanų vadą ir knygos autorių bei penktąją knygos leidimą kalbėjo atsakingas knygos redaktorius ir sudarytojas Kęstutis Kasparas bei vienas iš mokslinių redaktorių Vidmantas Vitkauskas. Renginio dalyviai sujaudino buvusių J. Lukšos bendražygių, įvairiais slaptažodžiais minimų šioje knygoje, pasisakymai.

Renginyje dalyvavo ir daug žinomų praeityje rezistentų, disidentų, šių dienų politikų (Nepriklausomybės Akto signataras A. Patackas, P. Varanauskas, Seimo nariai prof. A. Dumčius, R. Kupčinskas, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro direktorė D. Kuodytė, Prienų rajono meras A. Gustaitis, Kauno vicemeras A. Balutis, JAV lietuvių visuomenės veikėjai, publicistai V. Bražėnas, J. Kojelis ir kiti. Renginį apibendrino ir susirinkusiems padėkojo Juozo Lukšos brolis, LPKTS tarybos pirmininkas Antanas Lukša bei *Į LAISVĘ fondo* Lietuvos filialo valdybos pirmininkas, žurnalo "Į Laisvę" redaktorius bei Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorius Vidmantas Vitkauskas. Renginiui pasibaigus, vyko šiltas ir malonus neformalus pabendraavimas.

Vid. Vit.

ADMINISTRACIJA PRANEŠA:

Čia spausdiname pavardes tų skaitytojų, kurie aukojo 2002-2005 metų "Darbininko" prenumeratai ir jų čekius gavome iki spalio 20 d.:

Po 150 dol.:

Andželė Petraitis, So. Richmond Hill, NY

Po 100 dol.:

Maria Vidunas, Hamden, CT.

Irena Merlino, West Hempstead, NY

Mrs. Zita Woody, Oak Harbor, WA

Po 50 dol.:

Sophie Domeika, Rockford, IL.

Ana Povilaitis, Jamaica, NY

Po 40 dol.:

E. Martisius, Seminole, FL

Audre Ruzga, Point Pleasant, NJ

Stasė Bobelis, Kingston, NY

Juliana Chapukas, Chipley, FL.

Po 30 dol.:

Zenonas Merkevičius, East Haven, CT

Eugenija J. Treimanis, St. Pete Beach, FL

Mary Kulis, Patchogue, NY

Po 25 dol.:

V. Kaupas, Clearwater, FL

Jadvyga Laucevičius, Woodhaven, NY

Po 20 dol.:

Judita Kazlauskienė, New Haven, CT

Už visas aukas nuoširdžiai dėkojame

Aukos

**Kretingos Pranciškonų
"RŪPESTĖLIŲ" labdaros valgyklai:**

N.N. - anoniminis aukotojas, aukojo 1,000 dol.
Alberta Clark, Southold, NY aukojo 100 dol.
Eleonora Pugh, Long Beach, NY aukojo 10 dol.

Mieli skaitytojai,

Vėl kreipiamės į Jus su prašymu atsilyginti už 2005 m. prenumeratą, atsiunčiant bet kokio dydžio auką. Ji padengs Jūsų kad ir kelių metų neapmokėtą prenumeratą. Svarbu, kad Jūs atsilieptumėt.

Šiame "Darbininke" rasite mums adresuotą vokelį, kurį prašome panaudoti, atsiunčiant auką. O tų mielų skaitytojų, kurie yra jau atsilyginę už 2005 metus. - atsiprašome už sutrukdymą.

Administracija

New Yorka žinios

Šis "Darbininko" numeris padidintas iki 24 psl.

"Darbininko" spalio mėn. numeris buvo užsigulėjęs pašte, ir tik po oficialaus paieškos prašymo pajudėjo iš pašto. Keistu sutapimu, New Jersey valstijoje prenumeratoriai jį gavo anksčiau nei Brooklyno, Queens ir kitų New Yorko rajonų. Iš Brooklyno centrinio pašto laikraštis atėjo į "Darbininko" įstaigą Brooklyne po 25 dienų. Pasiteisinimo iš pašto įstaigos negauta. Apgailėstaujame!

Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, "Darbininko" administratorius, spalio 24-29 d. buvo išvykęs į pagrindinį pranciškonų vienuolyną Kennebunkport, ME, kur Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, provincijolas, atvykęs iš Lietuvos, pravedė metinę vizitaciją. Vizitacija buvo pravaista dar ir St. Petersburg, FL, misijoje ir Kanados vienuolynuose: Toronte ir Hamiltone. Drauge su Tėv. B. Jurčiu buvo atvykę šie pranciškonai: Tėv. Astijus Kungys, viceprovincijolas ir Vilniaus vienuolyno gvardijonas, Tėv. Juozas Žukauskas - Kretingos v. gvardijonas, Tėv. Andrius Dobrovolskas - Kauno v. gvardijonas, Tėv. Evaldas Darulis - Kretingos par. klebonas ir Tėv. Linas Vodopjanovas - Kryžių kalno v. gvardijonas. Kennebunkporto vienuolyne posėdžių metu buvo apžvelgta pranciškonų veikla Lietuvoje ir išeivijoje, aptarti ateities planai. Į Lietuvą grįžo spalio 28 d.

Šis "Darbininko" Nr. 11(45) išsiunčiamas lapkričio 7 d. Sekantis gruodžio mėnesio numeris numatytas išsiųsti gruodžio 6 d.

Julia Walsh, Reginos ir Kieran Walsh dukrelė, Josephinos Senken anūkėlė, spalio 2 d. buvo pakrikštyta St. Raymond's bažnyčioje E. Rockaway, NY. Krikšto motina buvo specialiai šiai iškilmei iš Brazilijos atvykusi Reginos pusseserė Ines G. Kliger; krikšto tėvas - Kieran brolis Patrick Walsh. Krikšto sakramentą suteikė tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Julia turi dvi vyresnes sesutes - Gabrielą ir Alyssą.

V. Atsimainymo par. žinios

Už a.a. Juozą Vitkauską, sulaukusį 88 metų amžiaus, laidotuvių mišios buvo aukotos rugsėjo 30 d., 10 v.r. Velionis palaidotas Calvary kapinėse. Nuliūdime liko sesuo Marytė, draugai ir pažįstami.

Už a.a. Petrą Vasiliauską, sulaukusį 94 metų amžiaus, laidotuvių mišios buvo aukotos spalio 21 d., 9:30 val. ryte. Palaidotas Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime liko žmona Ona, duktė Elena Vasiliauskaitė ir sūnus Antanas.

Muz. Edvinas Minkštinas atlieka vargonininko pareigas Vilniaus Aušros Vartų par. bažnyčioje, 570 Broome St., NYC. Lietuviškos mišios aukojamos kiekvieną sekmdienį 11:15 val. ryte.

Dr. Saulius E. Cibas yra išvykęs į Australiją, kur spalio 16-29 dienomis dalyvavo Melbourne medikų-cytologų suvažiavimuose kaip kviestas pagrindinis paskaitininkas.

Mykolas Cibas

A.a. muz. Mykolo Cibo 25-rių metų mirties sukakties proga Mišios buvo aukotos pranciškonų koplyčioje Brooklyne lapkričio 5 d. (jis mirė 1980 m. lapkričio 5 d.). Mišios velionio intencija dar buvo aukotos Utenoje, o kun. J. Zaremba aukėjo Mišias Šv. Pranciškaus Ksaverio bažnyčioje Kaune.

Muz. Mykolas Cibas ilgus metus dirbo su Operetės choru ir New York'e turėjo daug draugų ir pažįstamų. Jo žmona Eufemija Steponis-Cibas kviečia visus pažįstamus prisiminti velionį maldoje.

Gintaro balių lapkričio 12 d. rengia LB NY apygarda Plattdeutsche Parko svetainėje, 1132 Hempstead Tpke, Franklin Square, NY. Įėjimas - 50 dol., jaunuoliams (12-21 metų) - 25 dol., vaikams - nemokamai. Karšta vakarienė, šokiai. Prizai dalinami už gražiausius gintarus. Informacija tel: (516) 353-1229.

Mūsų mielam draugui

A.†A.

ANTANUI PUMPUČIUI

mirus, jo žmonai JOANAI
reiškiame nuoširdžią užuojautą
ir drauge išgyvename jos skaudžią netektį.

Juzė Aidukienė
ir sūnus Antanukas

DARBININKAS

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Monthly Newsletter
Published by Franciscan Fathers
Editorial & Business Office
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail: darbininkas@hotmail.com

Redaguoja ir rankraščius savo nuožiūra taiso
REDAKCIJĖ KOMISIJA.

Eucharistinius metus užbaigus

Brooklyn/Queens vyskupija buvo pasiruošusi Eucharistinius metus užbaigti gana iškilmingai. Visa užbaigimo iškilmių eiga būtų įvykusi spalio 15 d. KeySpan parke Brooklyn, NY esančiame sporto stadijone, kuris talpina arti 10,000 žiūrovų. Iškilmės turėjo prasidėti 9 val. ryto. Apie pačią programą kalba skoningai ir meniškai paruošta knygutė. Jos viršelyje didelio žalio kryžiaus centre – balta ostija, o rudi – kielikas ir duona. Baltame aplanke užrašyta: "One bread, one body, one family in Christ". Visa tai apjuosta rankomis susikabinusių, stilizuotų žmonių figūromis. Tas pat pakartota ir knygelės viršelio antrame ir priešpaskutiniame puslapiuose. Skirtumas tik toks, kad juose aplink tą apskritimą, spinduliuojant, keturio-

mis dešimtimis skirtingų kalbų išreikštas padėkojimas. Lietuviškai – "dėkui". Deja, klaidingai parašyta – "dekuji"; o vietoje taško and e uždėtas stogelis...

Knygelės viduje – turininga apeigų tvarka. Šalia viso kito, turėjo būti kalbamas rožinis. Jo ketvirtoji paslapis būtų buvęs kalbama lietuviškai ir kinietiška. Lietuviškai būtų kalbėjusi Malvina Klivečkienė.

Iškilmėse dalyvauti buvo užsiregistravęs labai didelis skaičius tikinčiųjų, bet dėl vietų ribotumo ne visi būtų ten patekę. Tačiau dėl aštuonias dienas be perstojo trukusio lietaus ir grąšinant, kad lietus nesustos ir pačią iškilmių dieną, iškilmės KeySpan stadijone buvo atšauktos.

Tačiau jos kiek kukliau buvo at-

švęstos tą pačią dieną St. James katedroje Brooklyn, NY. Ten iškilmingas šv. Mišias aukėjo Brooklyn/Queens vyskupijos valdytojas vysk. Nicholas DiMarzio, PhD. D.D. Drauge su juo koncelebravo vysk. Th. Daily, vysk. Paulius A. Baltakis, OFM ir šalia altoriaus stovintys kunigai. (Iš viso dalyvavo gal šimtas kunigų, kurių tarpe ir lietuvių sielovados vadovas kun. Vytautas Volertas).

Pirmas skaitinys buvo skaitomas ispaniškai, psalmė – angliškai, antras skaitinys – creole kalba. Pamokslą angliškai pasakė Ephrem's bažnyčios vikaras Celeb Buchanan.

Tikinčiųjų kreipiniai į Visagalį buvo pasiūti aštuoniolika kalbų. Lietuviškai kreipinį: "GALYBIŲ VALDOVE, MALDAUJAME TAVE, SUTEIK VIENYBĘ NE TIK VIŠIEMS KRIKŠČIONIMS, BET IR DABAR SAVO ŠVENTES ŠVENČIANTIEMS MŪSŲ BROLIAMS ŽYDAMS IR MUSULMONAMS" skaitė Petras Palys.

Katedra, kuri talpina apie tūkstantį tikinčiųjų, buvo sklidinai užpildyta. Išeinančius iš katedros savo spinduliais sveikino pirmą kartą po aštuonių dienų pasirodžiusi saulė.

p. palys

Lietuvių Frontas vėl Lietuvoje

(atkelta iš 13 psl.)

sambūrio pirmininkė Žibutė Brinkienė, ambasadorius Vytautas A. Dambrava, buvęs Lietuvos Seimo narys ir finansų ministras Vytautas Dudėnas, "Į Laisvę" fondo Lietuvos filialo tarybos pirmininkas Jonas Kairevičius, buvęs Lietuvos kariuomenės vadas gen. Jonas Kronkaitis, JAV lietuvių visuomenės veikėjas publicistas Juozas Kojelis, buvusi kovotoja už tikėjimo laisvę sesuo Nilolė Sadūnaitė, buvęs disidentas. ES parlamento nario V. Landsbergio padėjėjas Andrius Tučkus, buvęs Lietuvos atkuriamojo Seimo narys Algirdas Patackas, "Į Laisvę" redaktorius Vidmantas Vitkauskas ir kiti.

Susirinkimo pradžioje viešnia iš

JAV advokatė Žibutė Brinkienė papasakojo apie nesenai JAV pasibaigusį LFB suvažiavimą bei jo nutarimus, pasidalino mintimis apie šios organizacijos sambūrio įkūrimo Lietuvoje galimybes. Susirinkimo dalyviai aptarė Lietuvoje vykstančius politinius procesus, apgailestavo, kad nemaža dalis gyventojų nusivylę savo ekonomine ir socialine padėtimi, neturi savo aiškios gyvimo vizijos. Taip pat apgailestauta, kad valstybėje nėra aiškios visuomenės pilietinio ir patriotinio ugdymo programos, nepakankamas Lietuvos žiniasklaidos vaidmuo motyvuojant visuomenę. Buvo diskutuojama, kaip LFB priklausantys ar prijaunantys žmonės galėtų

aktyviai dalyvauti visuomeninėje – politinėje veikloje, pradėti tam tikrų procesų vyksmą, skleisti visuomenėje tautinės, pilietinės demokratijos bei krikščioniškos moralės idėjas.

Susirinkimas nutarė atnaujinti Lietuvių Fronto judėjimą Lietuvoje, steigiant čia LFB sambūrį. Taip pat buvo nuspręsta sudaryti sambūrio organizavimo koordinacinę grupę (kun. A. Belickas, Tėv. Benediktas Jurčys, OFM, A. Tučkus, J. Kairevičius, A. Patackas, V. Vitkauskas). LFB Lietuvos sambūrio koordinatoriumi paskirtas V. Vitkauskas. LFB Lietuvos sambūrio koordinacinei grupei pavesta suformuluoti savo veiklos tikslus bei uždavinius, parengti nuostatus ir registravimo dokumentus.

("Į Laisvę", liepa-rugsėjis, 2005)

Knygos - geriausia dovana

“Darbininko” administracija skelbia knygų išpardavimą, kuris tęsis visus 2005-uosius metus. Knygos yra išparduodamos labai žemomis kainomis. Prašome visų skaitytojų pasinaudoti tuo išpardavimu, jei ne dabar, tai ateityje.

Laukiame Jūsų,
mieli skaitytojai, nuomonių,
patarimų ir pasiūlymų
“Darbininkui”:
tel.: 718-827-1351
fax: 718-827-2046
e-mail:
darbininkas@hotmail.com

Maži butai pavieniams asmenims - pensininkams,
modernūs, erdvūs, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto
Prasidėjimo seserų globoje. Pasinaudokite šia proga.
St. Joseph Villa.

Kreiptis:

Sisters of Immaculate Conception
600 Liberty Highway
Putnam, CT 06260.

LIETUVIŠKI RAGUOLIAI

- kepame virš 30 metų
- siunčiame į visas JAV valstijas
- 4 dydžiai: 3, 5, 10 ir 15 svarų
- laikas jau dabar užsisakyti šventėms

Skambinkite: Juozui Liūdžiui
New Britain, CT

tel.: (860) 223-2380; fax: (860) 224-3341

RETURN SERVICE REQUESTED

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207-1999

DARBININKAS

SOCIETY OF FRANCISCAN FATHERS OF GREENE, ME

Non-Profit Org.
U. S. Postage
PAID
BROOKLYN, N.Y.
Permit NO 5417